

ICOL - USJP - 2019

අන්තර්ජාතික ප්‍රාචීන භාෂා පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
ORIENTAL LANGUAGES
(ICOL-2019)**

**සාර සංක්ෂේප සම්මුතිය
PROCEEDINGS**

**University of Sri Jayewardenepura
Sri Lanka**

අන්තර්ජාතික ප්‍රාචීන භාෂා පර්යේෂණ සමුළුව

INTERNATIONAL CONFERENCE ON
ORIENTAL LANGUAGES
(ICOL-2019)

සාර සංක්ෂේප සම්මුතිය
PROCEEDINGS

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
UNIVERSITY OF SRI JAYEWARDENEPURA

අන්තර්ජාතික ප්‍රාචීන භාෂා සම්මන්ත්‍රණය
International Conference of Oriental Languages
ICOL 2019

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
University of Sri Jayewardenepura

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයීය හැට වර්ෂ පූර්ණය
නිමිත්තෙනි.
පළමු මුද්‍රණය 2019

© ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

පිටු සැකසුම : බිනර සන්තුස 0718581279

පිටකවර නිර්මාණය : බිනර සන්තුස

මුද්‍රණය : ලීඩ්ස් ග්‍රැෆික්ස් ප්‍රයිවෙට් ලිමිටඩ්,
නො.356/ඊ, පන්තිපිටිය පාර,
තලවතුගොඩ, ශ්‍රී ලංකාව.
දු.අං. 0094114301616
විද්‍යුත් තැපෑල :
leedsgraphics@yahoo.com

සංස්කාරක මණ්ඩලය

උපදේශක සංස්කාරකවරු :

මහාචාර්ය මැදගොඩ අභයතිස්ස හිමි
මහාචාර්ය මැදගම්පිටියේ විජිතධම්ම හිමි

ප්‍රධාන සංස්කාරකවරු :

ශ්‍රාවස්තිපුර ශාන්ත හිමි
කුසුමලතා ලංකාමුල්ල
මල්ලිකා නාරායන
දිලාන් පංචන ජයසිංහ

සහාය සංස්කාරකවරු :

එච්.පී.ටී. නදීරා
ජී.කේ.එන්. රුවනි
ආර්.ජේ.එස්.යූ. රත්නායක
එම්.බී. දිල්හානි

සංවිධායක මණ්ඩලය

උපදේශකත්වය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මහතා, උපකුලපති, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය.

මහාචාර්ය ඩී.පී.එස්. චන්ද්‍රකුමාර මහතා, පීඨාධිපති, මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජවිද්‍යා පීඨය.

සහායක

මහාචාර්ය මැදගොඩ අභයනිස්ස හිමි, මහාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.

ලේකම්

මහාචාර්ය මැදගම්පිටියේ විජිතධම්ම හිමි, අංශාධිපති, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.

සමසංවිධායකවරු

පින්තවල සංඝසුමන හිමි, ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, භූගෝලවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය.

ශ්‍රාවස්තිපුර ශාන්රිසිරි හිමි, කථිකාචාර්ය, භාෂා, සංස්කෘතික අධ්‍යයන හා ප්‍රාසංගික කලා අධ්‍යයනාංශය.

කුසුමලතා ලංකාමුල්ල මහත්මිය, ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය.

ප්‍රධාන සම්බන්ධීකාරක

දිලාන් පංචන ජයසිංහ මහතා, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.

අනුකාරක සභාව

- දැල්තර ශ්‍රෝතානන්ද හිමි, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.
- ගලගම කරුණාකර හිමි, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.
- මැදවෙල ධම්මධාරණී මෙහෙණිය, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.
- හසිත සාරංග මහතා, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.
- ඉසංකා වික්‍රමසිංහ මෙනෙවිය, සහකාර කපීකාචාර්ය, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය.
- එච්.පී.ටී. නදීරා මෙනෙවිය, සහකාර කපීකාචාර්ය සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය.
- ජී.කේ.එන්. රුවනි මෙනෙවිය, සහකාර කපීකාචාර්ය සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය.
- ආර්.ජේ.එස්.යූ. රත්නායක මෙනෙවිය, සහකාර කපීකාචාර්ය සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය.
- එම්.බී. දිල්හානි මෙනෙවිය, සහකාර කපීකාචාර්ය සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය.
- එම්.එල්.එස්. දිසානායක, බහුවිෂයයීක පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීයවිද්‍යා පීඨය.
- පී.ඩී. විජේසේකර, බහුවිෂයයීක පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීයවිද්‍යා පීඨය.
- පී.එච්. සමරසිංහ, බහුවිෂයයීක පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීයවිද්‍යා පීඨය.

පර්යේෂණ සුපරීක්ෂක කමිටුව

- මහාචාර්ය පූජ්‍ය කිවුලේගෙදර නාරද හිමි
- මහාචාර්ය මැදගොඩ අභයතිස්ස හිමි
- මහාචාර්ය මැදගම්පිටියේ විජිතධම්ම හිමි
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය කොස්ගොඩ වන්දුජෝති හිමි
- කථිකාචාර්ය ශ්‍රාවස්තිපුර ශාන්තසිරි හිමි
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය නාවලපිටියේ අනුරාධා සුධම්මිකා හික්කුණිය
- මහාචාර්ය ඊ.ඩබ්. මාරසිංහ මහතා
- මහාචාර්ය සමන් වන්දු රණසිංහ මහතා
- මහාචාර්ය දුනේෂ් ගුණතිලක මහතා
- ආචාර්ය ජයලතා මැදවත්ත
- ආචාර්ය සුනේත්‍රා කංකානම්ගේ
- ආචාර්ය ලතා ගුරුසිංහ
- ආචාර්ය ප්‍රේමසිරි නාගසිංහ
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය කුසුමලතා ලංකාමුල්ල මහත්මිය
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය මල්ලිකා නාරායන මහත්මිය
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය සේනානි හරිශ්චන්ද්‍ර
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය කුසුමලතා ලංකාමුල්ල
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය කේ. එ. එන්. බණ්ඩාර
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය හංසමාලා රිටිගහපොළ
- ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය කුමුදු කරුණාරත්න

සංස්කාරක සටහන

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය විසින් ප්‍රාචීන භාෂාධ්‍යයන පිළිබඳ අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ සැසියක් (ICOL-2019) පවත්වනු ලබනුයේ ප්‍රථමවරට ය. ඒ අප විශ්වවිද්‍යාලයට හැට වසරක් පිරීම නිමිත්තෙනි. අප ආදි කර්තෘන් වහන්සේලා වන අතිපූජ්‍ය හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගලාභිධාන නායක ස්වාමීන් වහන්සේ සහ කාව්‍යශිරෝමණි අතිපූජ්‍ය වැලිවිටියේ ශ්‍රී සෝරතාභිධාන නායක ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් මෙම විද්‍යායතනය ආරම්භ කරන ලද්දේ මුඛ්‍ය වශයෙන් ම ප්‍රාචීන භාෂාධ්‍යයනයෙහි අභිවෘද්ධිය අපේක්ෂාවෙනි. විශ්වවිද්‍යාලයට හැට වසරක් පිරීම නිමිත්තෙන් ප්‍රාචීන භාෂා පිළිබඳ අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ සැසියක් පැවැත්විය යුතු ය යන අදහස යෝජනා කරන ලද්දේ මහාචාර්ය මැදගොඩ අභයතිස්ස හිමියන් විසිනි. ඒ සඳහා පූර්ණ අනුග්‍රහය, අනුශාසකත්වය ලබා දෙමින් අපව දිරිමත් කළෝ පූජ්‍ය මහාචාර්ය මැදගම්පිටියේ විජිතධම්ම ස්වාමීන්ද්‍රයෝ ය. මෙම සත්කාරයට අප විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපති ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මහත්මා, මානවශාස්ත්‍ර සහ සමාජීයවිද්‍යා පීඨයේ පීඨාධිපති ඩී. පී. එස්. චන්ද්‍රකුමාර මහත්මා ඇතුළු විශාල පිරිසකගේ සහයෝගය සහ උපදේශකත්වය නො අඩු ව ලැබිණි. මේ සියලු සුධිත්ට අපගේ විශේෂ ස්තූතිය හිමිවෙයි. එසේ ම පර්යේෂණ පත්‍රිකා සුපරීක්ෂණයෙන් සහය වූ පර්යේෂණ සුපරීක්ෂක මණ්ඩලයට ද අපගේ කෘතඥතාව පළ කරමු.

සංස්කෘත, පාලි, සිංහල, දෙමළ භාෂාවලින් මෙම අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ සැසිය සඳහා පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කිරීමෙන් සම්බන්ධ වූ විද්‍යාර්ථීන්ට අපගේ සුභාශංෂණ සහ කෘතඥතාව හිමි වේ.

සංස්කාරකවරු

ගරු උපකුලපතිතුමන්ගේ ගුණාශීංසන පණිවුඩය

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයීය 60 වන සංවත්සරය නිමිත්තෙන් මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය විසින් සංවිධානය කරන ලද ජාත්‍යන්තර ප්‍රාචීන භාෂා සම්මන්ත්‍රණයට ප්‍රථමයෙන් සුබ පැතුම් එක් කරමි.

රත්මලානේ පරමධම්මචේතිය විද්‍යායතනයෙන් බිහි කළ ශ්‍රේෂ්ඨ පඬිවරයකු වූ හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමියන් විසින් 1873 දී විද්‍යෝදය නම් පිරිවෙණ පිහිටුවන ලදී. පැවිදි ශිෂ්‍යයන් හත් දෙනෙකුගෙන් අරඹන ලද විද්‍යෝදය පිරිවෙනෙහි ඉගැන් වූ විෂයයන් අතර සිංහල, පාලි, සංස්කෘත වැනි ප්‍රාචීන භාෂාවලට ප්‍රමුඛස්ථානයක් හිමි ව තිබිණ. බොහෝ විදේශීය පැවිදි පඬිවරු ප්‍රාචීන භාෂා ප්‍රගුණ කිරීම සඳහා විද්‍යෝදය පිරිවෙන තම විද්‍යායතනය ලෙස තෝරා ගත්හ. කාලයාගේ ඇවෑමෙන් විද්‍යෝදය පිරිවෙන පාලි භාෂාව හා ස්ඵට්ටවාදී බෞද්ධ දර්ශනය ඉගැන්වීම සම්බන්ධයෙන් සමස්ත ආසියාවේ විශිෂ්ටතම විද්‍යායතනය බවට පත් කිරීමට හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නා හිමියෝ මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළහ. උන්වහන්සේ පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සමාගමේ ප්‍රථම අනුශාසකවරයා වූහ. ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමිතියෙහි ද, රාජකීය ආසියාතික සමිතියෙහි ද සාමාජිකයෙක් වූහ. 38 වසරක පිරිවෙන් සේවය නිමවා 83 වසරක ආයු වැළඳූ සුමංගල නාහිමියෝ ශ්‍රී ශාරිපුත්‍ර සංඝරාජයාණන්ගෙන් පසු ව ලක්දිව පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨතම සංස්කෘත භාෂා විශාරදවරයාණෝ වූහ.

1936 දී වැලිවිටියේ ශ්‍රී සෝරත නාහිමියෝ විද්‍යෝදයෙහි උපප්‍රධානාචාර්ය ධුරයට පත් වූහ. 1959 ජනවාරි පළමුවැනි දින සිට විද්‍යෝදය පිරිවෙන විශ්වවිද්‍යාල තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා මූලිකත්වය ගන්නා ලද්දේ සෝරත නාහිමියන් විසිනි.

පාලි, සිංහල, සංස්කෘත භාෂාවන්හි අභිවෘද්ධිය සඳහා පොත් සම්පාදනය, එකී භාෂාවලින් පැරණි පොත්පත් ශුද්ධ කිරීම වැනි විශ්වවිද්‍යාලීය පරමාර්ථ සාධනයෙහි දී වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමියෝ ඉමහත් කාර්යයක් ඉටු කළහ.

මෙවැනි ශ්‍රේෂ්ඨ පඬිවරුන් විසින් ප්‍රාචීන භාෂාධ්‍යයන උන්නතිය උදෙසා කරන ලද මෙහෙය නිෂ්ඵල ව යා නොදී එහි ප්‍රගමනය වෙනුවෙන් මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ ආචාර්යවරුන් විශ්වවිද්‍යාලීය 60 වන සංවත්සරය පෙරටු කර ගනිමින් සංවිධානය කර ඇති ජාත්‍යන්තර ප්‍රාචීන භාෂා සම්මන්ත්‍රණය මහත් සේ අගය කොට සලකමි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය සම්පත් අමරකුංග
උපකුලපති
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

KEYNOTE ADDRESS - SINHALA

සිංහල අධ්‍යයනය උදෙසා විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ලැබුණු දායකත්වය

මහාචාර්ය රත්න විජේතුංග

සිංහල අධ්‍යයනය උදෙසා ආරම්භක අවස්ථාවේ සිට වර්තමානය තෙක් විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර) ලැබුණු දායකත්වය විමර්ශනයට ලක් කිරීම මගේ අරමුණ යි. මේ විශ්වවිද්‍යාලය ආරම්භ කළ යුගයේ සිංහල භාවිතය ආශ්‍රිත ව පැවැති තත්ත්වයත්, යටෝක්ත භාෂාවේ ඉතිහාසය හා පරිණාමය ගැන දේශීය හා විදේශීය උගතුන්ගේ අවධානය යොමු ව පැවැතීමත්, රාජ්‍ය පරිපාලනය හා භාෂා උපයෝජනය අතර පැවැති සම්බන්ධතාවන් ගැන සොයා බැලීමත් විද්‍යාදය ආරම්භයෙන් පසු සිංහල අධ්‍යයන කටයුතු පැවැති ආකාරයත් මගේ සාකච්ඡාවට යොමු කෙරේ.

මගේ විමර්ශනය මේ අනුව මූලික අංශ හතක් යටතේ දැක්වේ. එනම්, ආරම්භක යුගයේ සිංහල භාවිතය ආශ්‍රිත තත්ත්වය පෙර අපර දෙදිග උගතුන් සිංහලය ගැන දැක්වූ අදහස් විද්‍යාදය පිරිවෙණෙහි පැවැති සිංහල අධ්‍යයන ස්වරූපය සිංහලය ගැන විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ නිර්මාතෘ ශ්‍රී සෝරත නාහිමියන් තුළ පැවැති දැනුම හා ආකල්ප මුල් අවස්ථාවේ දී ම සිංහල අධ්‍යයනාංශයක් පිහිටුවීම, එහි දියුණුව උදෙසා ක්‍රියා කළ ආචාර්යවරුන් හා ඔවුන්ගේ සේවය සිංහල අධ්‍යයනාංශයෙහි ශාස්ත්‍ර හදාළ විද්‍යාර්ථීන් හා ඔවුන්ගේ සේවය මගේ වස්තු විෂය සීමාවට අන්තර්ගත කෙරේ.

බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිත යුගයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැති අධ්‍යාපන තත්ත්වය ගැන ද මෙහි දී කෙටියෙන් හෝ කරුණු සඳහන් කළ යුතු ය. බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ දී මෙරට ප්‍රමුඛස්ථානය ලැබුණේ ඉංග්‍රීසි

මාධ්‍ය අධ්‍යාපනයට යි. එකල පාසල් වර්ග තුනක් දක්නට ලැබිණ. එනම්, ස්වභාෂා පාසල්, මිශ්‍ර හෝ ඉංග්‍රීසි ස්වභාෂා පාසල් හා ඉංග්‍රීසි පාසල් (1879) යනුවෙනි. ස්වභාෂා පාසල් දුප්පත් ගැමි ජනතාවගේ මූලික අධ්‍යාපනය සඳහා විය. පිරිවෙන හා පන්සල් අධ්‍යාපනය ද ස්වභාෂා මාධ්‍යයෙන් ම විය. ඉංග්‍රීසි පාසල්වල අධ්‍යාපනය ප්‍රභූ පන්තියේ දරුවන්ට සීමා විය. ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය මඟින් බ්‍රිතාන්‍යයන් අපේක්ෂා කළේ තම පරිපාලන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට යෝග්‍යය ස්වදේශීය උගතුන් පිරිසක් බිහි කර ගැනීම යි. කොළඹ පිහිටුවූ විශ්වවිද්‍යාල කොලීජියේ අධ්‍යාපන මාධ්‍යය ද ඉංග්‍රීසි විය. මධ්‍යම පන්තියේ දරුවන් උගත්තේ ඉංග්‍රීසි ස්වභාෂා පාසල්වල ය. විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන මාධ්‍ය වූයේ ද ඉංග්‍රීසිය යි. සිංහලට අදාළ විෂය පථා උගන්වන ලද්දේ ඉංග්‍රීසියෙනි. ආරම්භක යුගයේ දී පේරාදෙණි සරසවියේ පැවැතියේ මේ ස්වරූපය යි. රාජ්‍ය පරිපාලන කටයුතු පැවැතියේ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙනි. මෙබඳු වාතාවරණයක් යටතේ ස්වදේශිකයන් විසින් ආරම්භ කළ ව්‍යාපාර නිසා සිංහලය රාජ්‍ය භාෂාව වශයෙන් පිළිගැනීමට ද, දෙමළයට සාධාරණ ස්ථානයක් දීමට ද ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය කෙරිණ.

විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලය ආරම්භක යුගයේ සිංහල භාවිතය ආශ්‍රිත ව පැවැති තත්ත්වය ගැන පළමු කොට අපේ අවධානය යොමු විය යුතු ය. මේ විශ්වවිද්‍යාලය පටන් ගන්නේ මෙරට යටත්විජිත යුගය අවසන් වී දෙවන දශකයේ ආරම්භයත් සමඟ ය. ස්වභාෂා මාධ්‍යයෙන් උසස් අධ්‍යාපනය හැදෑරීම සඳහා මෙරට දරුවන්ට අවස්ථාව ලබාදීම මෙහි අරමුණ විය. එනම්, 1959 දී මේ තත්ත්වය උදා විය. මීට ආසන්න කාලයේ දී ම විද්‍යාලංකාරයට ද විශ්වවිද්‍යාල තත්ත්වය ප්‍රදානය කෙරිණ. මේ යුගයේ දී පෙර අපර දෙදිග උගතුන්ගේ අවධානය සිංහල භාවිතය කෙරෙහි යොමු වී තිබුණි. කුමාරතුංග මුනිදාසයන්ගේ (1887-1944) මූලිකත්වයෙන් ආරම්භ වූ හෙළ හවුල, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයනාංශය, විල්හෙල්ම් ගෛගර් ඇතුළු යුරෝපීයයන්ගේ දායකත්වයෙන් ඇති වූ සිංහල භාෂා පර්යේෂණ, රාජකීය ආසියාතික සංගමය (ලංකා ශාඛාව) හා ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සංගමය මඟින් විවිධ උගතුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් සිංහල ව්‍යාකරණය හා සාහිත්‍යය, භාෂාවේ ප්‍රභවය හා පරිණාමය පිළිබඳ ව ප්‍රකාශිත ලිපි ලේඛන (1920-1935)

හා විද්‍යාදය හා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙණ මගින් සිදු ක් සඟරාව පාදක කොටගෙන සිංහලය පිළිබඳ ව කරන ලද අර්ථකථන හා පර්යේෂණ (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමි : 1827-1911 හා රත්මලානේ ධර්මාරාම හිමි : 1853-1918) මෙහි දී වැදගත් වේ.

විද්‍යාදය පිරිවෙණේ උසස් පන්තිවල පැවැති අධ්‍යාපනය බොහෝ දුරට විශ්වවිද්‍යාල තත්ත්වයට සමාන විය. පාලි, සංස්කෘත හා බුද්ධ ධර්මය විෂයට අමතර ව සිංහලය පිළිබඳ ව ද විද්‍යාදය පිරිවෙණෙහි ප්‍රාරම්භ පන්තියේ සිට ම ගිහි පැවිදි සිසුන්ට මනා අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට යෝග්‍යය වන සේ පාඨමාලා සකස් වී ඇත. ප්‍රාරම්භයෙන් පසු මධ්‍යම ප්‍රථම හා ද්විතීය, අවසාන ප්‍රථම හා ද්විතීය වශයෙන් තවත් වර්ෂ හතරක් තුළ අධ්‍යයන කටයුතු නිමා කළ යුතු වී ය. සිංහල විෂය යටතේ සිදු ක් සඟරාව පාදක කොටගෙන සිංහල ව්‍යාකරණය ද ශිලා ලේඛන, දම්පියා අටුවා ගැටපදය, සිබවළඳ හා සිබවළඳ විනිස, සීගිරි පද්‍ය හා සියබස්ලකර ඇසුරින් භාෂා සාහිත්‍යය ද, අමාවතුර, බුත්සරණ, දළදා පූජාවලිය වැනි ගද්‍ය ග්‍රන්ථ ද එළඹවීමට අවස්ථා ආශ්‍රයෙන් ඡන්දස් ද, පැරණි ගී කාව්‍ය හා මයුර වැනි සන්දේශ කාව්‍යය ද ගැන මනා අවබෝධයක් ශිෂ්‍යයන් විසින් ලබා ගත යුතු වී ය. විද්‍යාදය පිරිවෙණෙහි අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කිරීමත් සමඟ බොහෝ ශිෂ්‍යයෝ ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සංගමයේ පණ්ඩිතෝපාධියෙන් ද සමත් වීමට වරම් ලැබූහ. විද්‍යාදය පිරිවෙණේ අවසානය සමත් වූවන් ඉහළ උගතුන් වශයෙන් පිළිගැනීමට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂය ම විශේෂ රුචියක් දැක්වූහ. උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා රාජ්‍ය භාෂාව වන සිංහලය යොදා ගත යුතු ය යන සම්මුතිය මේ වකවානුවේ දී දැඩි ලෙස සමාජයේ මුල් බැසගෙන තිබිණ. මේ කාර්යය වඩාත් ඉක්මන් කිරීමේ අරමුණින් එවකට පැවැති ප්‍රසිද්ධ පිරිවෙන් දෙක වන විද්‍යාදය හා විද්‍යාලංකාරය විශ්වවිද්‍යාල තත්ත්වයට උත්තීර්ණ කිරීම රජයේ අභිප්‍රායය විය. මේ අනුව විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සිංහල මාධ්‍යයෙන් කරගෙන යාමේ වගකීම පැවැරුණේ මෙම විශ්වවිද්‍යාල දෙකට ය. මේ වගකීම පිරිවෙණ විශ්වවිද්‍යාල දෙක මගින් ඉටු කරගෙන ඇති බව ඒවායේ අධ්‍යයන කටයුතු මනා ව සිංහල මාධ්‍යයෙන් කරගෙන යන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වේ.

රජය මගින් සම්මත කරන ලද පිරිවෙණ විශ්වවිද්‍යාල පනත අනුව 1959 පෙරබවාරි 19 වන දින දී විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලය ආරම්භ වූයේ කොළඹ මාලිගාකන්දේ දී ය. ඊට පෙර වර්ෂයේ විද්‍යාදය පිරිවෙණේ අවසාන පන්තිය සමත් වූ ශිෂ්‍යයන් සඳහා විශේෂ පරීක්ෂණයක් පවත්වා එහි දී උසස් ලෙස සමත් වූවන් සීමිත පිරිසක් පළමු ශිෂ්‍ය කණ්ඩායම වශයෙන් බඳවා ගන්දී ලදී. මේ පිරිස අතරට ඇතුළත් වීමේ භාග්‍යය මට ද උදා විය. මෙහි දී සිංහල, පාලි හා සංස්කෘත භාෂාවලට අමතර ව බුද්ධධර්මය, බෞද්ධ සංස්කෘතිය හා අනිවාර්ය ඉංග්‍රීසි ඇතුළු විෂය ගණනාවක් ම හැදෑරීමට සිදුවිය. උදේ අටට ආරම්භ වන පන්ති අවසන් වූයේ රැ හතට ය. එයට හේතු වූයේ රජයේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවල සේවය කළ විද්වතුන් පිරිසක් ද බාහිර කටිකාචාර්යවරුන් වශයෙන් බඳවා ගැනීම යි. ඔවුන් දේශන සඳහා පැමිණියේ සවස හතරෙන් පසු ව ය. සිංහල විෂය සඳහා ස්ථිර ආචාර්යවරුන් කීප දෙනෙකු බඳවා ගත් අතර, බාහිර ආචාර්යවරුන්ගේ සහාය ද ලබා ගැනිණ. සිංහල අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන වූයේ මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ ය. ක්‍රමයෙන් ටී.බී. කාන්ගහආරච්චි, ඒ.වී.සුරවීර, විනී විතාරණ, නන්දසේන රත්නපාල, විමල විජේසූරිය, තිස්ස කාරියවසම් ආදී ආචාර්යවරු ද අංශයට බඳවා ගන්නා ලදහ. පසුකාලයේ දී ගංගොඩවිල විශාල භූමිභාගයක විශ්වවිද්‍යාල කටයුතු ආරම්භ විය. විද්‍යාදය නාමය ද පසුකාලයේ දී ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර යනුවෙන් වෙනස් විය.

සිංහල ඇතුළු පෙරදිග භාෂා පිළිබඳ හොඳ දැනුමක් විශ්වවිද්‍යාලයට යාමට පළමු ව පවා විද්‍යාදය පිරිවෙණ අධ්‍යාපනයේ දී ශිෂ්‍යයන් ලබා සිටි බව කිව යුතු ය. ඔවුන් පිරිවෙණේ දී ම සෙල්ලිපි, සිගිරි පද්‍ය, ගී කාව්‍ය හා සම්භාව්‍ය ගද්‍ය පද්‍ය ග්‍රන්ථ හා ඡන්දෝලංකාර සාහිත්‍යය හදාරා තිබිණ. ඔවුන් විසින් කළ යුතු ව තිබුණේ අදාළ ග්‍රන්ථ ආශ්‍රිත ව විමර්ශනාත්මක අවබෝධයක් ලබා ගැනීම යි. පාලි හා සංස්කෘත භාෂා සාහිත්‍ය ඇසුරින් ද මේ විමර්ශනාත්මක ඥානය ලබා ගැනීම අවශ්‍යය විය. නූතන සිංහල සාහිත්‍ය අලුත් විෂයක් වූ නිසා ඒ ගැන විශේෂාවධානයක් යොමු කිරීම අවශ්‍යය විය. සිංහල පිළිබඳ දැනුම පුළුල් කරගැනීම සඳහා අනික් පෙරදිග භාෂා අවශ්‍යය බව ද ශිෂ්‍යයන්ට හොඳින් ම

පැහැදිලි විය. සිංහල පිළිබඳ ප්‍රථම උපාධිය උසස් ලෙස සමත්වීම නිසා මම පළමු ව නිබන්ධ උපදේශකවරයෙකු වශයෙන් ද පසු ව කථිකාවාර්යවරයෙකු වශයෙන් ද විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යයන සේවයට සම්බන්ධ වූයෙමි.

සිංහල පිළිබඳ ව විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් සැලසුණු සේවය සමාලෝචනය කළ යුතු වන්නේ එහි නිර්මාතෘ ශ්‍රී සෝරත නාහිමියන්ගේ සිට ය. විද්‍යාදය පිරිවෙන අවදියේ සිට ම උන්වහන්සේ සිංහල, පුරාවිද්‍යාව, ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය, පාලි හා සංස්කෘත විෂය ආශ්‍රිත ව ග්‍රන්ථ විශාල සංඛ්‍යාවක් ලියා පළකළහ. මෙයින් සිංහල පිළිබඳ ව රචිත ග්‍රන්ථ මූලික අංශ කීපයක් යටතේ වර්ගීකරණය කළ හැකි ය. මෙයින් එක් අංශයක් නම් පැරැණි සිංහල ගද්‍ය පද්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණය කොට අර්ථකථනය කිරීම යි. මේ යටතේ අමාවතුර, බුන්සරණ, දළදා සිරිත, එළසදැස් ලකුණ, කවිසිළුමිණ යන ග්‍රන්ථ සංස්කරණ ගැන විශේෂයෙන් සඳහන් විය යුතු ය.

දෙවන අංශය වනුයේ නිර්මාණාත්මක කථා ලිවීම යි. මේ යටතේ කථාමෘතය, කථාමධුව හා කථාතරංගණිය යන ග්‍රන්ථ දැක්විය හැකි ය. තෙවන අංශය වනුයේ සාහිත්‍ය විචාරය යි. මේ යටතේ ලියා පළකළ සාහිත්‍ය සේවනය විශිෂ්ට ග්‍රන්ථයකි. සිව්වන අංශය වනුයේ ශබ්දකෝෂකරණය යි. මේ යටතේ කාණ්ඩ දෙකකින් ලියා පළකළ ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය උන්වහන්සේ තුළ පැවැති සිංහල භාෂා ඥානය හා ශබ්දකෝෂකරණය පිළිබඳ උසස් දැනුම පිළිබිඹු කරන්නකි. පස්වන අංශය වනුයේ කාලීන පුවත්පත්වල ලියා පළකළ විවිධ සංවාදාත්මක හා ශාස්ත්‍රීය ලිපි සමූහය යි.

ශ්‍රී සෝරත නාහිමියන්ගෙන් ඇරැඹුණු විද්‍යාදය සිංහල භාෂා සාහිත්‍ය සේවය මල්ඵල ගැන්වෙන්නේ මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ මහතාගෙනි. ඔහු පැරැණි ග්‍රන්ථ සංස්කරණයට අමතර ව වාග් විද්‍යාත්මක පදනම යටතේ සිංහල භාෂාව සංස්ථිතික, ඓතිහාසික, තුලනාත්මක හා සමාජ වාග්විද්‍යාත්මක වශයෙන් විග්‍රහ කරමින් ග්‍රන්ථ විශාල සංඛ්‍යාවක් ලියා පළ කළේ ය. මෙහි දී භාෂාවේ අක්ෂර, පද, ව්‍යාකරණ හා අර්ථනිරූපණය පිළිබඳ ඉතා ගැඹුරු විදග්ධ විග්‍රහ ඉදිරිපත් කිරීමට ඔහු සමත් විය. භාෂා

අධ්‍යයනය හා සිංහල ව්‍යවහාරය, සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය, සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා ප්‍රවර්ධනය, භාෂී සන්නිවේදනය, අර්ථවිචාරය හා උපයෝගිතා විචාරය ඔහුගේ ශාස්ත්‍රීය නිර්මාණ අතර විශේෂයෙන් කැපී පෙනේ. මේ අතර විවිධ ශාස්ත්‍රීය සඟරාවල පළකළ ලිපිවලින් ද ඔහුගේ සිංහල භාෂා සාහිත්‍යය සේවාව කැපී පෙනේ. මහාචාර්ය බලගල්ලේ මහතාගෙන් සිංහලයට සිදු වූ සේවයෙහි වැදගත් ලක්ෂණයක් වනුයේ පැරණි ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදායයට අනුගත වෙමින් හා එහි හරය වටහා ගනිමින් ඒ ආශ්‍රයෙන් නව අර්ථකථන ඉදිරිපත් කිරීම යි.

මහාචාර්ය ඒ.වී.සුරවීර මහතාගේ විද්‍යාදාය සිංහල අධ්‍යයනාංශ සේවාව ගැන කථා කිරීමේ දී අමතක නො කළ හැකි තවත් පඬිවරයෙකි. සිංහල ඉතිහාසය, සංස්කෘතිය, පුරාවිද්‍යාව, කලා ශිල්ප හා සාහිත්‍ය විචාරය ගැන ඔහු ග්‍රන්ථ කිහිපයක් ම ලියා පළ කළේ ය. ඔහුගේ සේවය වඩාත් ඔප්නැංවෙන්නේ නූතන සිංහල කෙටිකථා, නවකථා හා විචාරය යටතේ ලියා පළකළ ග්‍රන්ථ සමූහය මඟිනි. විද්‍යාදායේ ජනසන්නිවේදන අංශයෙහි නිර්මාතෘවරයා ඔහු ය. වර්තමානයෙහි ද ක්‍රියාත්මක ව පවත්නා ලේඛකත්ව හා සන්නිවේදන පාඨමාලාව මඟින් අප රටට සිදු වූ සේවය අතිවිශාල ය. මේ පාඨමාලාව මඟින් දිවයිනේ කීර්තිමත් ජනමාධ්‍ය උගත්තු සෑහෙන ජීවිතයක් බිහි වූහ. එසේ ම නිර්මාණකරණයට හා විචාරයට ඔවුන්ගෙන් ලැබුණු දායකත්වය අතිමහත් ය. විවිධ ශාස්ත්‍රීය සඟරාවල ලියා පළකළ ලිපි සංඛ්‍යාව ද සුරවීර මහාචාර්යවරයාගේ සිංහල සේවය ඔප්නංවන තවත් අංශයකි.

සිංහල භාෂාව, සංස්කෘතිය හා සාහිත්‍යය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථකරණයෙහි නියැලුණු විද්‍යාදායෙහි තවත් විද්වතෙකු වනුයේ මහාචාර්ය විනී විතාරණ මහතා යි. ඔහු විසින් සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි බසට නගා ලියා පළකළ කෘති කීපයක් ම වේ. මහාචාර්ය නන්දසේන රත්නපාල මහතා නූතන සිංහල සාහිත්‍ය විචාරය පාදක කොටගෙන ග්‍රන්ථ කීපයක් ම ලියා පළකළේ ය. පසු ව ඔහු විද්‍යාදායේ මානව හා සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය පිහිටුවා අගනා ශාස්ත්‍රීය සේවාවක් කළේ ය. මහාචාර්ය ටී.බී.කාන්ග හආරච්චි මහතා සිංහල භාෂාව, ව්‍යාකරණ හා ජන්දස් ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ව ග්‍රන්ථ ලියා පළකළේ ය. මහාචාර්ය ගතාරේ ධම්මපාල

හිමි සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණය හා පර්යේෂණ ක්‍රමශිල්පය ආශ්‍රිත ව ග්‍රන්ථකරණයෙහි නියුක්ත විය. සිංහල සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණය, ඉතිහාසය හා පුරාවිද්‍යාව ආශ්‍රිත ව ග්‍රන්ථකරණයෙහි යෙදුණු අනෙක් ආචාර්යවරයා වනුයේ මහාචාර්ය විමල් විජේරත්න යි. මෙහි දී අවධානයට පාත්‍ර වියයුතු තවත් ආචාර්යවරුන් තිදෙනෙකු වනුයේ මහාචාර්ය විමල විජේසූරිය, මහාචාර්ය තිස්ස කාරියවසම් හා මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න යි. මහාචාර්ය විමල විජේසූරිය සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණය හා ව්‍යාකරණය පිළිබඳ ග්‍රන්ථ නිර්මාණයෙහි නියුක්ත විය. මේ අතර විදුදාය සිංහල අංශයෙහි කලක් සේවය කොට කැලණි සරසවියට අනුයුක්ත වූ ඇම්.එච්.ගුණතිලක 'සක්කායදිට්ඨි' නාට්‍යය නිෂ්පාදනය කොට වේදිකාගත කළේය. තිස්ස කාරියවසම් ජනසන්නිවේදනය, යාතුකර්ම, බලිතොවිල් හා නාට්‍ය පිළිබඳ ග්‍රන්ථකරණයෙහි යෙදිණ. සිංහල ගීත සාහිත්‍ය, සිනමාකරණය ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය මගින් සුනිල් ආරියරත්නගෙන් සැලසුණේ නො මඳ ශාස්ත්‍රීය සේවයකි. වාග්විද්‍යාව, සිංහල ව්‍යාකරණ හා ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ග්‍රන්ථ හා ලිපිලේඛන ලියා පළකිරීමට මම ද උත්සාහ ගත්තෙමි. ආචාර්ය ඩී.එෆ්.නානායක්කාර ද ජනප්‍රිය ගුරුවරයෙකු වශයෙන් ශිෂ්‍යයන්ගේ සිත් දිනාගෙන තිබිණ.

විද්‍යාදය සිංහල අධ්‍යයනාංශයෙන් සැලසුණු තවත් සේවයක් වනුයේ දේශීය හා විදේශීය අධ්‍යාපන හා පරිපාලන කාර්යයන්හි නියුතු විශාල ශිෂ්‍ය පිරිසක් බිහි කිරීම යි. ඔවුන්ගෙන් ඇතැම් අය මෙරට පිරිවෙණ අධ්‍යාපන ආයතනවල උසස් තනතුරුවල යෙදුණු භික්ෂූන් වහන්සේලා ය. ඇතැම් ගිහි පැවිදි පිරිස් පාඨශාලාවල ගුරුවෘත්තියෙහි යෙදී සිටිති. විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්ය හා මහාචාර්යවරුන් වශයෙන් සේවය කරති. ඇතැම් අය කැලණිය, රුහුණ, රජරට හා සබරගමු විශ්වවිද්‍යාලවල සේවයෙහි යෙදී සිටිති. විද්‍යාදය (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර) විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අංශයෙහි සේවයේ නියුතු බොහෝ දෙනා එම අංශයේ ම ආදි ශිෂ්‍යයෝ ය. සිවිල් සේවා පරිපාලන හා අධ්‍යාපන සේවා පරිපාලන අංශයන්හි ඇතැමෙක් සේවය කරති. විදේශීය තානාපති හා පරිපාලන කටයුතුවල යෙදුණු ආදිශිෂ්‍යයෝ ද වෙති. මුද්‍රිත හා විද්‍යුත් ජනමාධ්‍ය ආයතනවල සේවයෙහි යෙදෙන අය ද බොහෝ ය.

ගත වූ වර්ෂ හැටක කාලය තුළ විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයනාංශයෙන් මේ රටට සිදු වූ සේවය සමාලෝචනය කරමින් විමසා බැලීම මෙහි දී වැදගත් වෙයි. සිංහල අධ්‍යයනාංශය තුළ ක්‍රමයෙන් පුළුල් වී ගිය විෂයධාරා පද්ධතිය මෙයින් එක් අංශයකි. මේ යටතේ සිංහලය පාදක කොටගත් සංස්ථිතික හා ඓතිහාසික වාග්විද්‍යා විෂයධාරාව වර්ධනය විය. ලේඛකත්ව හා සන්නිවේදන පාඨමාලාව තවත් එබඳු නව ප්‍රවණතාවකි. මේ යටතේ නිර්මාණකරණයට ද අවස්ථාව උදා විය. සිංහල ශාස්ත්‍රපති උපාධිය සඳහා නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීමට ද ශිෂ්‍යයෝ ඉදිරිපත් වූහ. කෝ. ආනන්ද හිමි හා සෝමවීර සේනානායක මහතා සම්මානලාභී නිර්මාණකරුවෝ වූහ. බලිතොවිල් හා නැටුම් ශාන්තිකර්ම ගැන අධ්‍යයනය එකතු වීම තවත් විශේෂතාවක් විය. එසේ ම ගීත සාහිත්‍ය හා සිනමාකරණය කෙරෙහි ඇදී යාම ද තවත් නව ප්‍රවණතාවකි. සම්මත සිංහලයට යෝග්‍ය පරිදි විධිමත් සිංහල භාෂාව ලේඛනය සඳහා යොදා ගැනීමට ශිෂ්‍යයන් යොමු කිරීම විද්‍යාදයේ තවත් විශේෂත්වයක් විය. විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයනාංශ ආචාර්ය මණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රීය සේවය හා දක්ෂතා පිළිබඳ මෙරට විද්වත් ජනතාව අතර මෙන් ම ජාත්‍යන්තර තලයේ දී පොදු පිළිගැනීමක් ඇතිවිය.

සිංහල අධ්‍යයනාංශයේ පැවැති මෙම සම්භාවනීයත්වය ආවර්ජනා කිරීමේ දී අප තුළ ඇති වන්නේ ඉමහත් සතුටකි. මේ සම්භාවනීයත්වය දිගට ම පවත්වා ගෙන යාම අනුප්‍රාප්තිකයන්ගේ ද වගකීමකි; පරම යුතුකමකි. අන්‍යෝන්‍ය සුහදත්වය අවබෝධය හා කැපවීම මේ කාර්යයේ දී අත්‍යවශ්‍ය වේ. සිංහල අධ්‍යයනාංශයේ විරස්ථිතිය සඳහා ආදි ශිෂ්‍යයන්ගේ ද සහයෝගය, උපදේශය හා ආශීර්වාදය ලැබිය යුතු ය. මේ උත්කෘෂ්ට ස්මරණීය අවස්ථාවේ අප සිත්හි ඇතිවන අවංක ප්‍රාර්ථනය එය යි.

මූලාශ්‍රය ලේඛන :

ලංකාවේ අධ්‍යාපනය, සියවස ප්‍රකාශනය, I හා III කාණ්ඩ, මහරගම : ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය, 1969.

විදුදැය මිණිපහන්, අම්බලන්ගොඩ සුමේධානන්ද හිමි, මාළිගාකන්ද : විද්‍යාදය පිරිවෙණේ ආදිශිෂ්‍ය සංගමය, 2009.

විද්‍යාදය, සමාජීයවිද්‍යා සංග්‍රහය, විමල් ජී. බලගල්ලේ
උපහාර කලාපය, ජනවාරි ජූලි, නුගේගොඩ : ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර
විශ්වවිද්‍යාලය, 1989.

ශ්‍රී සෝරත සාහිත්‍යය, හික්කඩුවේ රේචන හිමි ඇතුළු පිරිස,
ගල්කිස්ස : පී. අහයවික්‍රම, 1964.

සිංහල, විමල් ජී. බලගල්ලේ උපහාර කලාපය, නුගේගොඩ :
හාෂා ප්‍රේමී සංවිධානය, 2014.

KEYNOTE ADDRESS - PALI

Vattamāna kāle Bhārata Raṭṭhe Pāli Bhāsāya Ajjhayanassa Dasā-Disā Ca

Dr. Lalan Kumar Jha
Dept. of Pali
Nava Nalanda Mahavihara
Nalanda-803111

Aṃgala-bhāsāya ‘Oriyentalā-Bhāsā’ saddena yo bhāsā samuccayo pakāsito atthi tattha ādhunikakālassa Cīnajāpānasimhalaratṭhādīnaṃ bhāsāyo antogatā santīti ādhunikā kālassa bhāsāsatthaviññūnaṃ vādo.

Atra idamapi maññitabbam yaṃ sakkaṭa-Pāli-Pākaṭapabbhasādayo bhāsāyo bhārata vassassa pācīna bhāsāyo santi. Etāyo yeva ca oriyentalā bhāsā samuccaye antogatāyo maññiyanti. Bhāratavassassa etāsu porāṇa bhāsāsu Pāli-bhāsā majjhabhāratīyāriyabhāsārūpena bhāsāvidūhi paṭipādītā. Buddhasāsanassa Theravādīnikāyassa yaṃ mahaccapuṇṇaṃ sāhiccaṃ ajja loke vohāre upalabbhati tassa bhāsāyeva idāni Pālibhāsā kathīyati. Pālibhāsāya anekavidhaṃ mahaccaṃ ācariyehi bahuvīdhena pakāsitaṃ. Tassa ayaṃ saṃkhitta kathā-

(ka) Bhagavato Buddhena desitassa dhammassa porāṇatamaṃ pāmāṇikatamaṃ ca sarūpaṃ pālibhāsāya Tipiṭakasāṅgahe yeva upalabbhati. Tasmā Buddhadhammassa mūlasabhāvañānāya Pālibhāsāya ajjhayanaṃ aparihāriyamiti sunicchitaṃ.

(Kha) Sampuṇṇabuddhavacanassa avikalarūpena saṃgaho kevalaṃ pālibhāsāyameva dissati. Sakkatapākaṭāḍibhāsāsu pana sampuṇṇabuddhavacanānaṃ pālisadiso na koci saṃgaho ajja upalabbhati tasmā api Pālibhāsāya ajjhayanassa paramaṃ mahaccaṃ. Pālibhāsāyaṃ yaṃ Buddhavacanāmatam yaṃ saṃgahitam tam idāni mānavasamudāye karuṇā-miditā-mettāsadisānaṃ paṇītānaṃ cittavuttīnaṃ saṃvaḍḍhanāya paramopayogi iti sunicchitam lobho-doso-moho cāti imāni tīni sabbavipattīnaṃ dukkhānaṃ vā akusalamūlāni iti bhagavā buddho desesi.

(ga) Pālibhāsāya saṃkalitesu Buddhavacanesu imesaṃ ucchedāya vināsāya ca sīla- samāhi-paññānaṃ yā tisso sikkhāyo yo ariyoatṭhaṅgiko maggo vā pakāsito tassa anusaranena vattamānakālikassa cittapadūsakā sāmājika-visamatādayo ankāyo pahānaṃ hoti tena ca cittassa visuddhi āgacchati. Tasmā ādhunika kālassa vahuvidhānaṃ upaddabbānaṃ upasamanāya api Pālibhāsāya ajjhayanam sabbathā kātabbaṃmeva.

(gha) Buddhakālika- bhāratadesassa sāmājika-dhammika-rājanītika-bhogolakādikaṃ sarūpaṃ phuṭarena vijānanāya api Pālisāhiccaṃ pāmāṇikasotabhūtaṃ atthi. Saṃkhittena pālibhāsāya likhitassa sāhiccassa vahubidham viṣiṭṭhaṃ mahaccaṃ vidūhi paṭipāditam. Paramatthato Pālibhāsā bhārataraṭṭhassa bahumūlyā raṭṭhiyā porāṇā nidhi atthi, yassa parirakkhaṇam bhāratavāsīhi avassameva karaṇīyanti.

Bhagavā Buddho uruvelāyaṃ Bodhirukkhamūle vesākhapuṇṇimāyaṃ yaṃ bodhiñānaṃ sacchikari tam yeva pālisāhiccassa mūlam. So bodhilābhāntaram pañcacattālīsavassāni majjhimadese cārikaṃcaranto game-gāme nigame-nigame janapadesu mukharūpena dhammaṃ pakāsesi. Tassa dhammo mukhapāṭhena ekato aparaṃ gac-

chati. Sāriputta-moggāllānamahākassapamahākaccānādayo buddhassa asīti pamukhā sissā ahesuṃ. Te tassa vacanāni uggaṇhiṃsu loke ca pakāsayiṃsu. Iminā nayena Buddhassa thitikāle yeva dhammassa, vinayassa, abhidhamma mātikānaṃ ca mukhapāṭharūpena saṃgaho kato. Evaṃ bhagavato buddhassa jīvanakāle tena desitassa dhammassa vinayassa sabhidhamma mātikānañca mukhapāṭhabhāvena ajjhayanam pāṭho vā majjhimadesassa vibhinnesu vihāresu ārāmesu ca therā bhikkhavo kariṃsūti theravādiparamparāya maññanā.

Bhagavato buddhassa parinibbānānantaram tassa pamukhā therā sisso mahākassaparevatamoggaliputtath erādayo kālena kālam buddhavacanasamrakkhanatthāya tisso dhammasaṃgītiyo kariṃsu. Yattha te mahātherā buddhena mukhapāṭhavasena desitassa dhammassa vinayassa ca saṃgahaṃ kariṃsu. Rañño

Dhammāsokassa sāsanakāle pāṭaliputtanagarassa asokārāmanāmake vihāre tatiyā dhammasaṃgīti kata. Etāyaṃ saṃgītiyaṃ antimarūpena buddhavacanānaṃ saṃgaho kato. Mahāmahindāsambalabhaddasālaiṭṭhiyauttiyaādayo dhammadūtā ca siṃhalasubaṇṇabhūmihimavantapasāde su paccantajanapadesu ca sadhammassa pasārāya uyyojitā. Paramdukkhassa visayoyaṃ yaṃ tatiyā dhamma saṃgītiyā uttarakāle majjhimadesa Pāli bhāsā Pāli sāhiccaṃ ca sabbathā viluttapāyaṃ saṃjātaṃ.

Paramānandassa pana visayo yaṃ sīhalaratṭhassa paramasaddhāparipūritehi mahātherehi mahāmahindatherādīhi jambudīpā samānīto bhagavato buddhassa saddhammo sīhalaratṭhe na kevalaṃ Pāli bhāsāyaṃ surakkhitaṃ kataṃ atha ca bhiyyo-bhiyyena pupphitaṃ pallavitaṃ parivaḍḍhitaṃ ajja pabhuti ca Pālibhāsā sāhiccassa lekhanakamma sīhalaratṭhassa mahātherehi viññūhi ca kīyamānaṃ dissati.

Pañcadasakharīsavassasatakānantaraṃ Maramma raṭṭhassa mahātherehi api Pālisāhiccassa saṃvaddhanāya saṃrakkhānāya mahāpadhānaṃ padahitam. Sīhalamara mmaratṭhasyāmādidesānaṃ mahātherehi Pāli- sāhiccassa saṃrakkhanāya saṃvaddhanāya ca yo sammā vāyāmo kato adattham mayam bhāratṭhavāsino sabbathā kataññūno. Paramatthato Sīhalaratṭhassaṃ Marammataṭṭhassa Sāmaratṭhassa mahātherā porāṇam nidhi Pālisahicchaṃ rakkhitavanto tasmā tesam yogadānaṃ anupamaṃ iti nicchitam.

Pālibhāsā Pālisāhiccam ca dvisahassānaṃ vassānaṃ sudīghe kate Bhāratavassassa upapattibhūmiyam viluttapāyam ahoṣi. Bhāratavassassa pubbotare padese kāsucī janajātisu majjhe pubbabamgālapadesassa kesuci bhāgesu Pālibhāsā sāhiccam ca jīvitam ahoṣi.

Ekūnavīsasatitamassa isavī satakassa ādibhāge pana Pālibhāsāya ajjhayanassa ajjhāpanassa punajīvanam bhāratīyabhāsānurāgīnaṃ Pālibhāsānurāgīnaṃ cetāmsi pamuditāni kari.

Landananarassa Pāli Text Society nāmakassa Pālivijjānikāyassa Rijadevidaādīnaṃ ācariyānaṃ ajjhayana- sodhakiccehi. EuropeBabharādesassa vibhinnaratṭhānaṃ buddhavijjāvisāradānaṃ pāmokkhā cariyānaṃ vāyāmena ca bhāratadese Pālibhāsāya sāhiccassa ca paṭhana-pāṭhanaṃ samāraddham.

Etasmiṃ pakaraṇe nidāne ca kolakātāvissavijjālaye sabbapathamam nhātakottarapāli vibhāgo sara Āsutosa mukhopajjhāyamahodayānaṃ mahatā anubhāvena saṃṭhapito. Ācariyo DhammānandaKosāmbīmahodayo etassa vibhāgassa paṭhamo ācariyo ahoṣi. Ayam vibhāgo dinānudinam vuḍḍhiṃ vepullaṃ vikāsassa ca patto. Ettha pana Pālibhāsāvibhāge aneke Pālibhāsāvisāradā aneke ācariyā sodhatthino ca Pālibhāsāya saṃvaddhe aneke ganthe sodhapabamḍhe ca

likhiṃsu. Etassa vibhāgassa ācariyā tesam lekhaṃ kiccāni antararattḥānurūpena pasamsitāni ahesuṃ.

Anantaram pana kolakātā vissavijjālayassa Pāli- vibhāgassa paṭhana-pāṭhana-pabhāvena Bhāratavassassa itaresu vissavijjālayesu api nhātakottaraPālivibhāgānaṃ ṭhapanākiccaṃ anuṭṭhitam. Etasmiṃ pakaraṇe Dilli vissavijjālayassa vibhāgo, Mumbai-vissavijjālayassa, Kāsī-hindu-vissavijjālayassa, Vissa-bhāratī- sāntiniketana-kendassa aññesaṃ ca katipayānaṃ vissavijjālayānaṃ Pālivibhāgā viśesato ullekhanīyā santi. Vigatesu sattativassesu imesu Pāli vibhāgesu Pālibhāsāya paṭhana-pāṭhanassa sodhakiccassa potthaka-pakāsanassa ca yāni kiccāni katāni tehi Bhārata- vasse Pālibhāsājḥayanassa vikāso avassameva bhavisyatīti vissāso manasī jāyato. Sīhalarattḥassa paramparāya anubhāvena bhāratavassassa ñānākāse bhikkhutayī uditā tāya payatnehi api ādhunikakāle Bhāratavasse Pālibhāsāya pasārakamme tībāgati uppannā. Tesu bhikkhu Jagadīsa kassapamahodayo bhāratassa vas-sassa majjhimapadesa Pāli- bhāsā saṃvaḍḍhanāya anupamaṃ yogadānaṃ kari. Taṃ yathā-

(ka) Nālandāya vissavissutāyaṃ ñānabhūmiyaṃ Nava Nālandā Mahāvihāra nāmakam Pāli sodha-saṅṭhānaṃ saṃṭhapesi.

(kha) Ekacattālīsati khandhesu devanāgarī Pāli tipitakassa pakāsaṇam kari yaṃ bhāratīyāsu lipisu tipitakassa sabbapaṭhamam saṃkharāṇam atthi.

(ga) Bhikkhu Jagadīsakassapo Pālibhāsāya saṃvaḍḍhāni anekāni potthakāni api likhi.

Mahāpaṇḍito Rāhula Sṃkiccāyano, Bhadanto Ānanda kossallāno ca Pālibhāsāsamunnayanāya mahāpadhānaṃ padahiṃsu. Yena Pāli bhāsāya sabbavidho vikāso bhāratassa

anekesu sikkhālayesu dissati. Evameva Mahābodhi Society of India sadisehi, Buddha dhammavikāsāya ratehi saṃghaṭanehi Ambedakaramahodayassa ca Pālibhāsāyasamunnāyā yāni payatnāni katāni tāni api manasikātabbāni.

Vattamāna-kāle Bhārata-vasse Mahāraṭṭha-padese Nāsika-maṇḍale Dhammāgiri-pabbate Vipassanā-visodhana-vinyāsa nāmakā ekā saṅṭhā atthi. Idāni tāya saṅṭhāya sampunne loka sattati vipassanā kendā santi. Aṭṭhanavutādhike ekūnavīsatisameva vasse etasmiṃ Igatapurī nikāye aṭṭhakathāṭīkāṅṭīkāhi saddhi sampuṇṇassa Pālitipiṭikassa Devanāgarīlipiyaṃ Romanalipiyaṃ ca pakāsanam jātam. Saṃkhepena idaṃ kathetum sakkoma yaṃ idāni Bhāratavasse evaṃ vidhāni saṭṭhi saṅṭṭhānāni santi yattha Buddhavijjhayanam Pālibuddhasaṃkarasaṃkhata bhāsānam Sakkatabhāsāya ca Tipiṭakassa ajjhayanājhāpanasodhakiccāni ca karīyanti.

Evaṃ pubbeyaṃ kathitam tena idaṃ sūcīyati yaṃ yajjāpi bhāratavasse Pāli bhāsāya paṭhana-pāṭhanassa punarujjīvana saṃvaḍḍhanam vepullam jātam tathāpi Pālibhāsāya samunnayena ajjapi bahu karaṇīyaṃ atthi. Pālibhāsā yā vattamānā vibhinnesu sikkhālayesu dissati na sā sabbathā saṃtosakarā. Pālibhāsāya sabbato mukhena vikāsāya katipaye upāyā karaṇīyā santi. Tesu pamukhā upāya adho likhitā santi:-

- (1) Kesuci yeva vissavijjālayesu nhātakottara Pālivibhāgā santi. Adhikatamesu Pālivibhāgo natthi. Tesu ayaṃ vibhāgo yathāsīgham ṭhapanīyo.
- (2) Vijjālayīya caraṇe api Pālibhāsāya sanniveso karaṇīyo yena ārambhike caraṇe eva antevāsino Pālibhāsāya ādhārabhūtam ñānam labheyyum.
- (3) Atthapadhānohi vattamākālo taṃ vijjam eva sissā

uggaṇahintum icchanti yāya te jīvikam kappetum paṭivalāsiyum yāyati dhanam ajjhetum paṭivalā bhaveyyum. Idāni Pālibhāsā paṭhitvā na kopi jīvitam ajjhetum sakkoti. Tasmā Pāli-ajjhayanam katham jīvikā-parakam hotu iti avassameva cintanīyam.

- (4) Akhila-Bhāratīyapasāsanikasevāparikkhāsu pādesika-pasāsanika sevā-parikkhāsu ca Sakkatabhāsā aññtamo vekappiko visayo atthi. Pāli-bhāsā pana paṭṭhakkamesu Pālibhāsā api aññatama-vekappika-visayarūpena pavesetabbā.
- (5) Bhāratīya-Saṃvidhānassa aṭṭhamiyam anusūciyam samāgatāsu bhāsāsu Pālibhāsā natthi. Ayampi dukkhassa visayo. Pālibhāsāpi ekā Bhāratīyā bhāsā atthi.

Etasmim pakaraṇe idampi manasikātabbam yam Bhāratavasse Sakkatabhāsāya vividhavisayānam ajjhayanāsodhakiccaṃ sammārūpena pavattamāno dissati, Pālibhāsāya ajjhayanājjhāpana pana sammārūpena na kutopi dissati.

Pālibhāsāya saṃbhāsānassa paṭhanacariyā yadā-kadā kesuci ajjhayanāsamavāyesu mahāvijjālayavissavijjālaya pabhatisu āyujjamāno dissati, Sakkatabhāsāya vohārika paṭhanacariyā viya pana Pālibhāsāya saṃbhāsanapaṭhanacariyāya niyamitarūpena āyojanam na dissati.

Idamapi ullekhanīyam atthi yam idāni Bhārataratṭhe vohāre Pālibhāsāyam na ekamapi sādharmaṇam pāmāṇikam vā sodhapattam pakāsitam dissati. samācārapattādikam pi saralabhāsāya likhitā paṭhana sāmaggī ca na kottha api dissati.

Evam paccupannakāle Bhāratavasse sabbavidhisamvaddhanāya bahukaraṇīyam atthi yam kātum

sudalho sammāvāyāmo pasāsanena ācariyehi aññehi ca
sikkhānurāgihi karaṇīyo atthi.

Imasmim̐ sodhapatte ahaṃ Pālibhāya sampayutte
uparilikhitavisaye aññe sambaddhe visaye parikkhissāmi.

KEYNOTE ADDRESS - SANSKRIT

suravāṅṅīpāṅḍityasya arvācīnasvarūpam

Rohana Seneviratne, DPhil (Oxford)
University of Peradeniya

1. sampraveśaḥ

vidyā utpannānām śreṣṭhā iti mukhyapāṭhānurūpataḥ pravartamānasya śrīlāṅkīyānām anekavidvatparīṣadām māṭṛbhūtasya kīrtivittasya śrījayaṅvardhanapurānikh ilavidyālayasya samārambhāt ṣaṣṭitame samvatsare samprāpte samvidhīyamānānām etadvidvadgoṣṭhyām devavāṅīmādhyamaḥ abhibhāṣaṇam pravartayitum labdhanimantraṇaḥ adya etatprasaṅge momudye.

prācīnabhāṣāśāstrapāṭhane tatsambandhisodhakāryeṣu ca viśṭṛtanāmadheyāḥ nijayaśoraśmibhiḥ sarvadikpathānām sadāraṅjakaḥ vidyānām udayasya eva sādhakāḥ vidyodayanāmā pūrvajñātaḥ eṣaḥ viśvavidyālayaḥ asmākaḥ śamsānām sarvathā yogaḥ asmadāśāsānām sadā pāṭṛrāḥ asmābhiḥ māṭṛrūpeṇa vandanīyaḥ ca vartate iti na ko'pi vivādaḥ. surabhāratī khalu āditaḥ prabhṛti etena nikhilavidyālayena saha susambaddhā tasya pariṅītāvat etāvatparyantaḥ anapāyinī sthīrasvarūpā sādaram bhaktyā ca anugatā vartate. asyām sabhāyām niṣiṅṅaḥ etatsajjanāḥ tajjāyante eva. adya kalyāṅi iti prathitaḥ vidyālaṅkārākhyayā pūrvvijñātaḥ viśvavidyālayaḥ api prācīnabhāṣāśāstrapāṭhane udyataḥ, tadrītyā etadviśvavidyālayasya sahaḡāmī vartate iti sarve vyaḡ samyak jānīmaḥ. tathaiva jayaṅvardhanapurakalyāṅītikhyātāt nikhilavidyālayadvayāt param

atratyāḥ katipayāḥ viśvavidyālayāḥ uccaśāstrālayādayaśca
saṃskṛtabhāṣāṃ pāṭhayanti tatsambandhāni vividhāni
kāryakramāṇi vidhīyante ca.

cirāt pūrvam bhāratavarṣe sambhūtā suravāṇīpāṇḍitī
khalu kīdrśī babhūva, tasya samudbhūtiḥ katham abha-
vat, saṃvardhanam prasāranam vā katham pravṛttam,
surabhāratyā analpāni prabandharatnāni kṛtavantaḥ
maṇṣitalajāḥ kavikovidāḥ ke babhūvuḥ ityādīni kāraṇāni
samyak śrutapaṭhitapūrvāni asmābhiḥ sarvaiḥ.

śrīlāṅkā api saṃskṛtanāmnā svarṇadhāmnā
bhāratavarṣeṇa saha ciram sambaddhā pravṛttā iti kāraṇāt
atra saṃskṛtaviduṣāṃ kelibhūmiḥ saṃvṛttā iti ca jñātam
eva. asmaddeśīyaiḥ surabhāratīvaiśāradyacaṇaiḥ pradattāni
sampradānāni loṣṭarāśiṣu maṇivat adyāpi virājante.

tathāpi asmābhiḥ sarvaiḥ asmān eva jāgaritvā
praṣṭavyāḥ katipayāḥ mukhyapraśnāḥ atra kiñcit līnāḥ
vartante. ke te praśnāḥ? saṃskṛtabhāṣādhyayanadvārā
svīkaraṇīyā yā mānyā uttamā ananyasādhāraṇā bahupraśastā
arvācīnakālāvakāśasandarbhayogyā pāṇḍitī vartate
śrīlāṅkābhūmyāṃ tasyāḥ tathyasvabhāvaḥ kaḥ, tathaiiva
tasyāḥ āsādanārtham tathyasamskṛtavijñānaprasaṃgikatā
yāḥ pracārārtham prasāranārtham paṭhanapāṭhanārtham ca
asmābhiḥ laṅkābhūmijaiḥ kiṃ karaṇīyam ityādayaḥ.

2. pāṇḍityasya svabhāvaḥ

prathamataḥ paśyāmaḥ yat devavāṇīpāṇḍitī
itīyam kīdrśī, atha vā saṃskṛtajñāḥ iti jñeyamānaḥ kaḥ.
cirāt bhāratavarṣasya vividhadeśeṣu samutpannānām
viduṣāṃ suravāṇīvyākaraṇaśāstre pāraṃgatāḥ
vidvāṃsaḥ, pramaṇasiddhāntavedāntādidarśanaśāstrān
ām chandolaṅkāradīśāstrānāñca pārāvāravārīṇadhurīṇaḥ,

kṛtsnāśtreṣudhṛtakīrtayah vidvad vareṇyāḥ, labdhaprasādāḥ bhagavatyah sarasvatyah, nijajñānaprakāśena vidvajgataḥ udyotanam cakruḥ.

yaḥ kaścit puruṣaḥ paṇḍitaḥ ityukte saḥ kevalam ekaśāstraviśaye pārāprāptaḥ vidvān na, parantu bahuṣu ga mbhīrasamkīrṇāśāstraparamparāsu paricitaḥ babhūva iti smṛtaḥ viśadam ca.

atra śrīlāṅkāyāṃ saiṃhalamāgadhīsamskr̥tāḥ iti tisraḥ bhāṣāḥ prācīnapaṇḍitākhyāt viśeṣopādhiparīkṣanāt samuttīrṇārtham cīrāt adhītavatyah vartante. tāsu samskr̥tabhāṣāyāṃ viśeṣanaipunyaṃ avāpya bahavaḥ śrīlāṅkīyāḥsamskr̥tamanīṣitalajāḥvidvāmsaḥvāgīśāprasādāt vāgadhīśahayagrīvānugrahāt vidvajjanasadānandakarān granthān samskr̥tena eva vyaracayan, tathā kṛtvā samastadikpathān svayaśoraśmibhiḥ paribhūṣayanti sma ity- atra nāsti saṃśayalavo'pi viduṣāṃ. parantu arvācīnaprasaṃge vāgdevī śrīlāṅkādeśataḥ kimapi dūraṃ palāyitavatī iva, asmanmukhāni draṣṭuṃ kiñcit apriyā iva avabhāṣate iti ukte'pi na doṣaḥ. itthaṃ vadāmi kathaṃ ityukte atratyāni katipayāni spaṣṭakāraṇāni darśayituṃ śakyah asmi.

asmākaṃ sāmānyacintā yat prācīnapaṇḍitopādhiṣṇātāḥ sarve tathyapaṇḍitāḥ, samskr̥tamāgadhīsaiṃhalādibhāṣāsu ca tarketiḥāsasugatadhar mādiviśayeṣu ca labdhavijñānāḥ pravīṇāḥ tadbhāṣābhiḥ ramyagadyapadyabandhanādiṣu nipuṇāḥ ca. tena eva kāraṇena samskr̥tāditribhāṣāsu kṛtaparicayāḥ te vidvāmsaḥ tābhiḥ bhāṣābhiḥ naikaparakārāṇi vaijñānikakāryāṇi kartuṃ pārāyanti iti eṣā vastusthitiḥ āsīt.

tathāpi kiṃ adyāpi prācīnapaṇḍitopādhiṣṇātāḥ sarve yathārthamanīṣiṇaḥ? kiṃ te sarve avarataḥ etāsu tribhāṣāsu askhalitapadāḥ viśvastāḥ bhaveyuh? na sarve evaṃvidhāḥ iti satyam.

bhavadbhiḥ samyak jñātaṃ eva yat adya śrīlaṅkāyāṃ paṇḍitopādhiparīkṣaṇāt uttīrṇamātreṇa na kaścit paṇḍitaḥ bhavati, tādr̥kpuruṣaṃ bhavituṃ arhati vā, yathā uktam ekasmiṃ saṃskṛtābhānake yat kāśīgamanamātreṇa nānnambhaṭṭāyate dvijaḥ. annambhaṭṭaḥ kīrtimān maṇīṣī tarkasaṃgrahādigranthakāraḥ ṣoḍhaśaśatābde āndhrapradeśe samutpannaḥ śāstrapaṭhanārthaṃ kāśiṃ gatvā mahān paṇḍitaḥ abhavad. tasya samaye kāśīnagarī vidvattallajānāṃ vāsabhūmiḥ tathaiva pṛṣṭhabhūmiḥ babhūva iti śrutam. bahavaḥ śāstravaiśāradyakāmāḥ vividhebhyaḥ prāntebhyaḥ tatra gatāḥ dhanasamṛddhāḥ vāñijyadikarmabhiḥ, parantu annambhaṭṭapādavat na sarve śāstravijñānasamṛddhāḥ. tena eṣaḥ ābhānakaḥ śrūyate kāśīgamanamātreṇa nānnambhaṭṭāyate dvijaḥ iti. tadrītyā vicārayāmaḥ cet, paunaḥpunyena vadāmi, laṅkāyāṃ adyatanā paṇḍitopādhiparīkṣaṇaparamparā khalu yathārthaviduṣāṃ, viśeṣataḥ prācinabhāṣāvaiśāradyasya abhyarthināṃ pṛṣṭabhūmivat na vidyate. tāni cirapravṛttāni parīkṣaṇāni tādr̥śān viduṣaḥ pramāṇīkṛtāni, parantu na adyatanāni. tathāpi atrasandehaḥ. devavāñīsambandhīni snātakasnātakottarādīni, āṅgalabhāṣayā bī-e em-e ityādīni, parīkṣaṇāni vartante, amaravāñyāṃ tadanubaddhaśāstraparamparāyāṃ ca niṣṇātāḥ tebhyaḥ uttīrya api saṃskṛtavayākaraṇasya maulikāni rūpāni api nirantaram skhalanti. rājakīyapaṇḍitopādhiṣṇātāḥ api tādr̥śāḥ durbuddhichātrāḥ mayā asakṛt sammilitāḥ vartante. etat na sādhu eva. etatsambandhīni vividhāni kāraṇāni, kāryāni ca santi. parantu atratyānāṃ etādr̥śānāṃ parīkṣaṇānāṃ prāmāṇikatā samyak punarvicāraṇīyā saṃśodhyā ca iti me nijamatam. na cet pūrvoktasya ābhānakasya stokaparivartanam kṛtvā upādhyuttīrṇamātreṇa na paṇḍitāyate janaḥ iti vaktavyaṃ sambhavati eva, na tatratyā śaṅkā.

atrāvasare eva jñāpayāmi yat bhāratavarṣe

samskṛtacchātrāṇām sāmartyārghanaviṣaye akhilabhāratīyā śalākāparīkṣā iti khyātā ekā viśiṣṭā parīkṣā vartate, yatra vedavyākaraṇakāvyaadarśanādiṣu caturvidheṣu śāstreṣu chātrāṇām paricayaḥ pāṇḍitī vā samyak parīkṣyate. ekaikaśāstraviṣaye vyādiṣṭāḥ granthāḥ teṣāṃ kecit bhāgāḥ vā labhyante. sāparīkṣākhalutristarīyā. prathamastare śāstrāṇām kaṇṭhasthīkaraṇasya, dvitīyastare vyākhyānasāmarthasya tṛtīyastare śaṅkāsamādhānaśakteśca parīkṣaṇāni vidhīyante. pūrvapūrvastare uttīrṇāḥ uttarottaram staram abhigantum arhanti. katham tat parīkṣaṇam kriyate ityukte vidvatpariṣadi sarvasyām ekatra bhūtāyām, sabhāpatiḥ ekam grantham yadṛcchayā svīkṛtya ekām śalākām tadgranthasya madhye yadṛcchayā niveśya tatra vidyamānāni pāṭhāni upajīvyā paripṛcchāpramukham parīkṣaṇam kriyate. etasya parīkṣaṇasya kāṭhinyāt saukṣmyāt ca tebhyaḥ sarvebhyaḥ uttīrṇāḥ samskṛtabhāṣāśāstraviṣaye pāraṅgataḥ taddvārā labdhapratīṣṭhāḥ iti smṛtam.

evam ganayāmaḥ cet viśadībhavati yat śrīlankāyām arvācīnaprasaṅge samskṛtapāṇḍitī kīdrī bhavitavyā iti asmākaṃ bahūnām sakalasādhāraṇāvabodhaḥ nāsti. tattvataḥ samskṛtapāṭhānām paṭhanāvabodhanayoḥ bahavaḥ samskṛtānurāgiṇāḥ chātrāḥ śikṣakāḥ vā samarthatām pradarśayantīti spaṣṭam. parantu suravāṅyām nijaparicayasya āyōjanaprasaṅge te hīnaśaktayaḥ iva vidyante. samskṛtena navotpādanotsāheṣu pramattāḥ aparyāptaśaktayaḥ aprāptanaipūṅyāḥ iti atra tātparyam. navaprabandhagrathane aparyāptaśaktyupapattyā dine dine kevalam paṭhanakāryeṣu vinā na anyakāryeṣu raktāḥ śaktāḥ vā bahavaḥ samskṛtaśikṣakacchātrādayaḥ vyākaraṇaviśiṣṭeṣu bhāṣāprayogeṣu yathā arāṇye andhagajāḥ skhalitapadāḥ pade pade apaprayogaṃ yojayitvā yatkiñcit viracayya ahamahamikayā tatsarvaṃ samskṛtaprabandham iti vyavaharanti. nijanaipūṅyam śībhamaṇāḥ ātmaślāgham kurvantaḥ

mahīyante ca. tathaiva teṣāṃ doṣagrahaṇe aśaktaiḥ śodhanopāyapradarśaneṣu ca aśaktaiḥ tu paṇḍitammanyaiḥ svamaudhyāvīrbhavanabhayāt pakṣapātāt vā virodhipadam vicāravākyam vā kimapi na ucyate eva. etasmim avasthāne itthaṃ pravṛtte sati labhyamānāni phalāni kathaṃ toṣakarāṇi bhaveyuh?

sarvaiḥ pariñātam yat bhāṣā khalu nitarāṃ prayogabaddhā, prayoktavyā, vyavahāradvārā yojanīyā ca. tarhi samyak eva adhītā api prayogadvāreṇa navanavotpādane aprayuktā bhāṣā hi kaṇthe baddham cāmīkaram iva bhṛtā api adṛṣtā, aviditamahimā, parapratyaiḥ darśanīyā vartate. saṃskṛtasya jīvarūpaṃ sambhāṣyamānarūpaṃ anavāpya, tasya śaktiparamparāṃ anavabudhya navavāggumphagrathane, avarataḥ sambhāṣaṇotsāheṣu, taṃ ayojayitvā vāgdevyaḥ kaṭākṣanirīkṣaṇamātram api kathaṃ labhemahi? tarhi asmākaṃ pāṇḍitī kathaṃ sampūrṇā anavadyā uttamā vā bhavet?

etadapi atra vaktum arhati. adya laṅkāyāṃ saṃskṛtaividvattā khalu prāyaśaḥ vyākāṣarūpāṇāṃ subhāṣitānāṃ ca kaṇthasthīkaraṇamātraparimitā iva dṛśyate. vicārākṣiṇā paśyāmaḥ cet avagataṃ yat ye kecit kaṇthasthīkṛtaṃ bhāṣārūpaṃ caturatayā jalpituṃ pārayanti, teṣāṃ cāturyaṃ pāṇḍityavyājena samādṛtaṃ sammānitaṃ ca. yadā kadācit teṣāṃ bhāṣāprayogavijñānasya parīkṣā vidhīyate, tadā tu tādrṣī pustakasthā vidyā garhāpadaṃ eva ārohati.

tena asmābhiḥ saṃskṛtānurāgibhiḥ sarasvatīhayavadanayoḥ prasādasya abhyarthibhiḥ avaśyam karaṇīyaḥ nānyaḥ, tu saṃskṛtabhāṣayā navotpādanaprayoge udyamaḥ. tathaivagaddārikāpravāhanyāyena vākkīrāḥ bhūtvā asmākaṃ bhāṣāvijñānaṃ kaṇthasthīkaraṇamātraparimitam vā na kurmaḥ. sūcanā praudyogikī ityādīni

saṃskṛtapāṇḍityasya navarūpāṇi ca yathāyogyam ācarāmaḥ.
yadbhāvi tadbhavatu iti kalpanā na yogyā, na śobhate
eva. udyogapūrveṇa udyamena satyāṃ śivāṃ sundarāṃ
suravāṇīpāṇḍītīm sādhayāmaḥ.

3. saralamānakasaṃskṛtam

suravāṇī khalu sarvacittāhlādakāriṇī
jñānaprabodhanavikāsanakṣamā lokābhirāmā
vācaspatyavivardhinī ananyā anupamā bhāṣā iti
cirātpūrvam jñatam eva. sā yavanabhāṣā āṅgalabhāṣayāḥ
apekṣayā daśaguṇādhikam saṃkīrṇatarā, devavāṇī tu
tādṛśayavanabhāṣāpekṣayā daśaguṇādhikam saṃkīrṇatarā iti
śrūyate. tadgaṇanāvaśāt saṃskṛtam naiva sukhapaṭhanaśīlam
sukhapāṭhanaśīlam vā. dvādaśabhiḥ varṣaiḥ vyākaraṇam
śrūyate iti pañcatantrāgatena uktyanusāreṇa avagamyate yat
na kevalam arvacīnaiḥ parantu purātanaiḥ api saṃskṛtasya
duṣkarapāṭhyatā parijñātā āsīt. navīnaiḥ saṃskṛte
pāṭhyamāne pāṭhyamāne api eṣaḥ prayāsaḥ na apagataḥ
asti, parantu adhikatayā anubhūyate eva. tena hetunā
saṃskṛtasya kṛcchapāṭhyatāyāḥ nirastaye bhāratavarṣasya
rāṣṭrīyasamskṛtapariṣad-iti vikhyātasamsthādvārā saralam
tathaiva mānakam saṃskṛtam iti abhihitam viśiṣṭam
bhāṣāsvarūpam niyamitam vartate.

saralamānakasaṃskṛtam iti sammataṃ bhāṣārūpam
śrutapūrvam iti manye. āṅgalabhāṣayā <Simple Standard
Sanskrit> iti ucyamānam tadbhāṣārūpam kiṃ iti tasya
aviditāśrutapūrvāṇam kṛte kiñcit saṃkṣepataḥ vicārayāmaḥ.
saralamānakasaṃskṛtam nāma saralam saṃskṛtam. tathāpi
tadabhidhānena saralīkṛtam saṃskṛtam na saṃjñīyate,
yasmāt saralīkṛtam bhāṣārūpam kṛtrimam vyājārūḍham bha-
vet. tena eva kāraṇena saralamānakasaṃskṛtam svabhāvatayā
saralatvam bibharti. saralīkṛtāt saṃskṛtāt avaśyam eva

tadbhinnaṃ vartate ca. dvitrīṇi udāharaṇāni dīyante tasya svabhāvapradaśanārtham.

devavānyaḥ dhāturūpabāhulyataḥ kriyāpadānāṃ bahutvaṃ sidhyati. parantu saralamānakasaṃskṛtasya ekaḥ prasiddhaprayogaḥ khalu karaṇārthe kṛ-dhātoḥ tathai-va sattārthe bhū-dhātoḥ rūpaiḥ saha lyuṭkṛdantapadānāṃ upayogaḥ. taddvārā <nṛtyati> iti vartamānakālikasya kriyāpadasya sthāne <nartanaṃ karoti> iti, <siñcāmi> ityasya pratikṣetre <siñcanaṃ karomi> iti, <parivartate> ityasya sthāne <parivartanaṃ> bhavati ityādayaḥ prayogaḥ upayojanīyāḥ vartante. tathaiva samānārthavatsu padeṣu ekaṃ eva padaṃ sarvaiḥ sarvatra yojanīyaṃ iti niyamaḥ saralamānakasaṃskṛtarucivadbhyaḥ rocate. nidarśanaṃ vadāmi cet, megha-ityasya arthaḥ sarveṣāṃ asmākaṃ viśadaḥ eva. gagane dṛśyamānaḥ marutā nīyamānaḥ varṣāṃ pātayan kaścit padārthaḥ tadabhidhānena saṃjñitaḥ. athāpi jalada-ambuda-payodhara-vārimuc-jimūta-abhra-ityādīni bahūni padāni meghasya paryāyārthatvaṃ gacchanti iti kāraṇāt paryāyapadabahutve kiṃ padaṃ varṇīyaṃ iti racakaḥ vaktā vā vyākūlaḥ kiṃ na bhavati vā ? bhavati eva. tadbādhāyāḥ nirastaye megha iti padaṃ eva sarvatra tadarthe yujyate. na tu anyam. saralamānakasaṃskṛtasya anyarūpāni katipayāni evaṃ vidyante. yuṣmat-śabdasya sthāne bhavat-śabdaprayogaḥ, atītakālikārthasya sūcane sma-prayogaḥ, dvivacanarūpeṣu prayoktavyeṣu tatpadānāṃ ante dvaya-ityasya yojanāt <gṛhayoḥ> ityasya sthāne <gṛhadvayasya> iti yojanaṃ, <ghaṭābhyām> ityasya sthāne <ghaṭadvayena> iti yojanaṃ ityādīni. tathaiva ajantaśabdāḥ eva yāvaccakyaṃ yojanīyāḥ vartante, halantaśabdānāṃ sāpekṣayā rūpasamkīrṇatayā. ajantaśabdeṣu ca akārāntaśabdāḥ upayoyanasaukyaṃ vahanti iti kāraṇāt yatra akārāntaśabdāḥ alabdhaḥ tatra anakārāntaśabdānte akārāntaśabdajojanena samāsarūpavaśāt akārāntapadasya

sādhanam arhati. nidarśanataḥ muni-ityasya ikārāntaśabdasya ante vara-iti akārāntapadam yojatitvā <munivara> iti arthavaśāt samānasya akārāntapadasya sādhanam kriyate. suhrd-ityasya padasya ante jana-iti padam sambaddhya <suhrdjana> iti akārāntarūpasādhanam kartum śaknumaḥ.

tatra saralamānakasamskṛta-ityasya mānaka-iti pade-na kiṃ samjñitam? pāṇinīyaprayogānurūpaḥ cirasammataḥ cirapravṛttaḥ bhāṣāsvabhāvaḥ iti. samskṛtasya saralatvam tasya mānakatvam na eva bād hate. tena hetunā smartavyam yat yathā pāṇinīyaprayogānusāri bhāṣāsvarūpaṃ nirdiṣṭam cirasammataṃ bahubhāvitam vartate tadeva upayoktavyam sarvatra. apapāṭhāḥ apāṇinīyaprayogāśca samagreṇa tyaktavyāḥ. tatra jāgarūkatā atyantam āvaśyakī. tathāpi tathāvidham saralam mānakam samskṛtam sarveṣāṃ kṛte sarvatra ca anivāryam kartavyam iti na ucyate, tadeva hānikārī bhavet devavāṇyaḥ pravartanasya. saralamānakasamskṛtam iti vijñātam bhāṣāsvarūpaṃ śrīlāṅkāyāṃ api pāṭhane śikṣakaprasikṣaṇakāryakrameṣu ca atīva prāmāṇyam ārohatīti me kalpanā. tadupakāreṇa śikṣakāṇāṃ ca śiṣyāṇāṃ ca surabhāratīraṭiḥ varīvṛddhyate yataḥ samskṛtasya vyākaraṇapaddhatiṃ adhikṛtya teṣāṃ ayathābhītiḥ tadvārā sārataḥ apagacchet.

yāvat saralamānakasamskṛtaparicayam prāpnumaḥ tāvat āṅgalasamskṛtayoḥ samkalitarūpaṃ <samsgliṣ (Sanskrit)> nāmnā jñātarūpaṃ vā yojayet. surabhāṣāprayogānām madhye āṅgalabhāṣāyāḥ yojanam yogyapadam kiṃ na yāti? yāti eva. yaḥ kaścit chātraḥ vadati cet <tat nibandhanam typeset kṛtvā drāgeva submit karotu, śvaḥ deadline bhavati> ityādīni vākyāni, tasya prayogaḥ na paribhavanīyaḥ parantu śamsanīyaḥ. tatprayogēnāpi tasya devavāṇyāṃ ruciḥ vardhate, bhītiḥ apayāti, vākcāturyam ca guṇībhavati iti kāranāt. vṛddharuciḥ apagatabhītiḥ ca samskṛtānurāgī khalu tādrśāni ṛṇitapadāni vihāya stokam stokam mānakasamskṛtarūpāni

svīkartuṃ śaknoti iti tātparyam.

4. surabhāratyaḥ āvaśyakatā

vāgdevī katham asmākaṃ jñeyapatham avatarati, vānmalān aparaharantī jihvāgre sadā mudā narīnartti ityukte devavāñīnaipuṇyam eva uttamapadavīm bhajate.

ye kecit nigadanti yat saṃskṛtabhāṣā anavaśyā anadhyayanīyā naṣṭaśaktisampannā navīnalokaprayogeṣu asamarthā iti tathaiva anuvādadvārā saṃskṛtena viracitaṃ sāhityabhāṇḍāgāraṃ jñānapaddhatiṃ ca jñātuṃ śaknumaḥ iti, teṣāṃ kṛte ekaṃ eva udāharaṇam vivakṣāmi. asmāsu bahavaḥ āṅgalabhāṣayā <Cricket> iti atha vā <Football> iti jñātām kandukakrīḍām abhiramituṃ atīva anuraktāḥ dūraṃ gacchanti. bahukaṣṭam anubhūya mahaddhanavyayam ca kṛtvā kṛcchalabhyāni krīḍāgārapraveśapatrāni ca katham api svīkṛtya svanetrābhyām tādr̥ṣīm kandukakrīḍām vindituṃ utsahante. svagr̥heṣu sukkena upaviṣṭya dūradarśanayantramādhyamena calacitrarūpeṇa labhyamānām kandukakrīḍām svādituṃ katham na yatāmahe vayam? tatra vartate kaścit anubhavaviśeṣaḥ. duradarśanayantradvārā anubhavituṃ aśakyā suviśiṣṭā kācit anubhūtiḥ tathyataḥ svayam eva krīḍāgāraṃ praviśya vindanīyā iti tena spaṣṭam. anuvādadvārā saṃskṛtasya jñānasambhārasya anubhavaḥ api asmākaṃ dūradarśanayantradvārā kandukakrīḍāyāḥ anubhavasya sadṛśaḥ iva vibhāti. tena eva kāraṇena saṃskṛtasāhityaratnāni saṃskṛtena eva paṭhitavyāni avagantavyāni atha vā ta-sya samastārthaḥ naiva avagamyate iti me vivakṣā. yāvatparyantaṃ anuvādaratāḥ mūlabhāṣāparicayaṃ anavāpya bhāratīyajñānabhāṇḍāgārasya svarṇadvārodghātane duṣkaratām na avabudhyante tāvatparyantaṃ saṃskṛtasya prāsamgikatā pramāṇapadavīm

na eti. parivartanānuvartanādayaśca saṃskṛtasya glānikārakāḥ iti jñeyāḥ sarvaiḥ asmābhiḥ, yasmāt taddvārā anyabhāṣāḥ puṣṭāḥ bhavanti, na tu saṃskṛtam ।

5. piṣṭapeṣaṇasya naiṣphalyam

bhāratīye śāstrādhyayanādhyāpanaprasaṅge śodhakāryāṇi bahuvidhāni vartante. teṣāṃ śodhakāryāṇāṃ phalarūpeṇa niṣpannān bhāratīyaiḥ videśīyaiśca kṛtān kriyamānāṃśca analpagranthāṃśca vyaṃ pāṭhamaḥ, pāṭhayāmaḥ, vicārayāmaḥ. athāpi tādrśāni śodhakāryāṇi vyaṃ api kurmaḥ iti viniścyā ārabhāmahe cet yat yat asmābhiḥ nirṇītam, prāyaḥ tāni sarvāṇi yaiḥ kaiścit api kṛtapūrvāṇi vidyante. atha vā yadā bahusāḥ yatnaṃ kṛtvā, sarvaṃ sajjīkṛtya śodhakāryasya ārambhaḥ kriyate tadā eva jñāyate yat etat kṛtapūrvam anyaiḥ. tena eva kāraṇena vyaṃ cintayāmaḥ yat asmatkṛte na kiñcit śodhanīyam pariśiṣṭam, sarveṣāṃ pūrvam eva siddhatayā avasitatayā saṃskṛtaviṣaye na eva navākhyam kiñcit labhyate. etat cintanam na sādhu. labhyante eva analpāni śodhanīyaviṣayāṇi. te kācamaṇimadhye marakatamaṇiḥ iva, śuktirāśimadhye rajatapattikā iva, asādhujanapaṅkamadhye padmāyamānaḥ sādhujanaḥ iva virājante. asmābhiḥ karaṇīyam khalu teṣāṃ utsāhalabhyānāṃ śodhaviṣayāṇāṃ gaveṣaṇam । tathāpi uccavidyālayeṣu vā nikhilavidyālayeṣu vā anyatra śodhasāstrālayeṣu vā bahubhiḥ asmābhiḥ kiṃ kriyate? nānyat piṣṭapeṣaṇam. <Grinding the already ground> iti anuvadāmi āṅgalaṣāyām. piṣṭatayā piṣṭasya punaḥ peṣaṇam na āvaśyakaṃ eva. ekaṃ udāharaṇam vadāmi. kavikoṭimukuṭamaṇeḥ kālidāsasya kavitā khalu uttamā mātrkā śodhakāryasya, parantu tatsambandhiśodhapatrāṇi granthādīni vā kiyantī viracitāni etavatparyantam? abhijñānaśākuntale parisphurantī kālidāsakavitā vā bha-

vatu, tasya mahākāvyastraye dr̥ṣṭā kavitā vā bhavatu, atha vā kālidāsīyasya sarvasvasya kavitā vā bhavatu, prāyaśaḥ tatsarvaṃ bahubhiḥ sūkṣmamatibhiḥ savistaraṃ bahudhā ca nirmathitaṃ vimr̥ṣṭaṃ ākalitaṃ parīkṣitaṃ saṃsuddhaṃ ca vartate. tataḥ kālidāsakavitāṃ adhikṛtya yaḥ śodhakāryaṃ cikīrṣati cet tasya kāryaṃ piṣṭapeṣaṇavat dr̥śyate eva. atra utpadyate sādharmaṇasandehaḥ. yadi sarve viśayāḥ yaiḥ kaiścit yatrakutrācit yadākadācit vā vimr̥ṣṭapūrvāḥ, tān adhikṛtya bahavaḥ śodhakṛtayaḥ vā vartante, kiṃ tarhi teṣāṃ śodhaviśayānāṃ prāsāṅgikatā nāsti? kiṃ te nirastāḥ? evaṃ cintayitūṃ na arhati. atra yat āvāśyakaṃ nānyat tu mānaparivartanam. śodhaviśayeṣu mānasya parivartanam na kriyate cet paṅkaprakṣālanavat na kiñcit śaudhyaṃ prāpnoti. tadā sarve vyaṃ andhena nīyamānāḥ yathā andhāḥ pūrvāṅgamaiḥ sādhitāni śodhādhiḡamanāni paunaḥpunyena sādhyāmaḥ. udāharaṇaṃ diyate cet kālidāsa-śekspiyarkavayoḥ kavitaḡvimarśanaṃ atha vā kālidāsīyeṣu apāṇinīyaprayogasambhavaḥ yasmai rocate cet nanu tatratyasya mānaparivartanasya viśeṣatā vartate? atra dīrghā carcā mā astu, eṣaḥ na samayaḥ tasya vicārārtham. bhavantaḥ gūḡal-jālapuṭe uṭṭamaṇaṃ kṛtvā paśyantu, etadviśayeṣu api katipayāni adhyayaṇāni tāvat vidhitāni santi.

6. śikṣakabhūmikā

saṃskṛtaśikṣakaḥ saṃskṛtānurāḡī cet, tatsaṃvardhanaḡpreṃīcet, tatprasāraṇakāṃīcet, tadā eva tasya pāṭhanakāryaṃ saḡhalaṃ nirdoṣaṃ priyaṃ ca bhavet. yadā tu saṃskṛte na anurāḡaḥ śikṣakasya, parantu jīvikāvaśāt tat śikṣayati, kathaṃ tasmāt viśiṣṭapāṭhanakāryaṃ apekṣāmahe, tena saṃskṛte anurāḡaḥ kathaṃ svaśiṣyeṣu vardhanīyaḥ bhavet?

nijacchātrāṇām saṃskṛtaṃ prati ākarṣaṇāya kiṃ kurmaḥ ityukte katipayāḥ upakramāḥ cintanīyāḥ vidyante. chātrāṇām ruciḥ, śakyatā tathaiva durbalatā, pudgalabaddhā adhyaya-kāṭhinatā ityādisarveṣu viṣayeṣu gambhīratayā cintanīyam asmābhiḥ. viśeṣataḥ cintanīyam adhyayanādhyāpanakramayoḥ kīdṛśaṃ navyaṃ parivartanam sādhanīyam, kathaṃ tat sādhanīyam, tatsādhanaprasaṅge kiṃ kiṃ asmān bādhatē iti.

sampradāyavaśāt gurukulagatādhyaya-kramaḥ khalu kathaṃ vartate? prathamataḥ bhāṣāparicayaḥ labdhavyaḥ. koṣāparicayaḥ tadanantaram. kāvyasāstrādīnām adhyayanam tatpascāt kriyate. arthāt etasya kramasya parivartanam āvaśyakam sāmpratikasamaye. udāharaṇam ucyate, kāvyanāṭakādīmādhyamena vyākaraṇasya adhyayanam adhyāpanam ca kriyate cet vyākaraṇasya rasavattā samyak dṛśyate, na tasya alīkagabhīratā. alīkabhītiḥ vā na jāyate chātrāṇām. asmābhiḥ rathasya dhāvanam prathamam kartavyam śikṣaṇīyam ca, tasya ābhyanterikayantrasya kāryakalāpam pascāt śikṣāmahe. tatra na eva kaścit doṣaḥ.

etāvatā saṃskṛtasya adhyāpanaprayogeṣu śikṣakabhūmikā parimitā iti na manye. saṃskṛtapāṇḍityaḥ mānadaṇḍaḥ etāvatparyantaṃ na sādhitāḥ asti laṅkāyām. āṅgalabhāṣayā <benchmark> iti ucyamānaḥ saḥ mānadaṇḍaḥ bhāṣādhyayanādhyāpanayoḥ atīva prāmāṇikaḥ. suravāṇīvidvattāyāḥ mānadaṇḍaḥ prauḍhabhāṣāprayogaḥ iti, na cet saṃkīrṇavāggumphaḥ yasya kasyacit paṇḍitasya paṇḍitīm āviṣkaroti iti kalapanā yeṣāṃ keṣāṃ api hṛdaye yadi asti, tarhi na sā śuddhā, na sādhvī. yathā viśadīkṛtaṃ pūrvam mayā, avarataḥ saralamānakasaṃskṛtasya paricayaḥ yasya asti cet saḥ paricayaḥ tadbhāṣāyām tasya kauśalyapradarśakaḥ sambhavati, mānadaṇḍatvam ca āyāti eva. saralamānakasaṃskṛtena nijahṛdisthām cintāparamparām viśadam āviṣkartuṃ tathaiva sārthāni

sarasāni sākūtāni gadyapadyādīni ca nirmātum yaḥ śaknoti tasya vidvattā suravāṇīpaṭutā vā taddvārā prakāśitā vartate.

saṃskṛtaṃ paṭhitvā kaḥ bhaveyaṃ aham? bahūnām matau vartate yat nānyaḥ saṃskṛtaśikṣakaḥ bhaveyaṃ. tatra ca dr̥ṣṭiparivartanaṃ apekṣitam. saṃskṛtapaṭhanaṃ khalu na kevalaṃ śikṣakajīvikāprāptaye vartate. yat yat asmābhiḥ jīvikārūpeṇa atha vā vinodarūpeṇa kriyate teṣāṃ sarveṣāṃ kṛte suravāṇījñānabhāṇḍāgāre yāni kāni api mahārghāni śreyamsī labhyante iti kāraṇāt, saṃskṛtapaṭhanaṃ asmākaṃ sarveṣāṃ sarvāsāṃ ca kalpavṛkṣāyate iti na mṛṣā. pāṭhakaḥ khalu jīvikāvṛttivaśāt bhiṣajaḥ vā bhavatu, abhiyantā vā bhavatu, prādhyāpakaḥ vā bhavatu, sarveṣāṃ rucikaraṃ, upakāraṃ, nijavṛttyutthāpakaṃ tatsaṃvardhanakṣamaṃ yatkiñcit saṃskṛte vidyate eva. itaḥ prabhṛti tat kimiti gaveṣāmahe.

7. saṃskṛtasya śvastanam

saṃskṛtabhāṣetihāsam vicārayāmaḥ cet jñāyate yat sā suravāṇī kasmimścit kāle nānāprakāraiḥ doṣaiḥ ākrāntā abhihatā durbalā skhalitapadā naṣṭaprayā iva sañjātā. parantu khaṇḍanamāṇanapravṛtṭiḥ sarveṣāṃ viṣayāṇāṃ sādharmaṇā iti dr̥ṣṭyā saṃskṛtabhāṣāyāḥ avagamaṇaṃ api sandarbhaniḥśritatayā boddhavyaṃ eva. tasya maṇḍanakhaṇḍane adhikṛtya carcāṃ na kurmaḥ atrāvasare. atra viśeṣataḥ smartavyaṃ yat bahūnām pāścātyānām kalpanāvidhinā saṃskṛtaṃ cirāt pūrvam mṛtaṃ vartate eva, tathāpi asmanmate sā suravāṇī sadā sajīvā sacetanā vastutaḥ mṛtasamjīvinī iva samvṛttā asti. tena kathaṃ bhaviṣyati saṃskṛtasya śvastanam? prathamataḥ asmākaṃ dr̥ṣṭiḥ eva navīkaraṇīyā. nāma ye saṃskṛtasya kevalaṃ purāṇatām pūjyatām sakalabhāṣāpramukhatām ca manyante parantu tasya arvācīnasamājaprakaraṇe vaiśvikaparipreksye ca

upayogitāṃ kāñcit na jānante, teṣāṃ kalpanāparamparāsu saṃskṛtaṃ khalu dagdhabījarūpeṇa vinā anyathā na pravṛttam. dagdhabījasya nāsti navotpādanaśakyatā. daivīvāk khalu praprathamā bhāṣā ityādayaśca mithyābaddhāḥ kalpanāmātrāḥ pratāraṇaśīlāḥ. prācyapāścātyānām yathārthaviduṣāṃ madhye tādrśaḥ manojalpaḥ hāsyāspadaṃ eva yāti. yathā nirantaram avadhāryate saṃskṛtabhāratīsamsthāyāḥ pitṛvatsambhūtena cakrakodī muḍambayilu kṛṣṇaśāstrimahodayena, saṃskṛtasya kṛte pūjā na āvaśyakī, karaṇīyaṃ hi vyavahāraprayogadvārā eva tasya pravartanam.

8. samāpanam

etadrītyā cintayāmaḥ cet sarve vayam yāvotparyantaṃ saṃskṛtasya navyopayogitāṃ na jānīmaḥ tāvatparyantaṃ saṃskṛtasya pratijñātapurāṇatā eva varṇitā pravartate, taddhetunā tasya anupayogitā ca sarvaiḥ paunaḥpunyena ucyate. saṃskṛtasya pravartanam samvardhanam prasāraṇam ca na kevalapurūṣasya kāryam. tat khalu asmākaṃ sarveṣāṃ prayatnena eva sidhyati. kathopaniṣadi dr̥ṣṭam etat mahadarthamayam pāṭham smartavyam sakalasamskṛtapraṇayibhiḥ.

saha nāvavatu, saha nau bhunaktu, saha vīryam
karavāvahe,

tejasvī nāvadhītamastu, mā vidviṣāvahai

paśyantu sarve, saṃskṛtasya kīdr̥śī udāttabhāvanā var-
tate? eṣā sarvatra viśvasandarbhṛṣu prayoktuṃ arhati. tasyāḥ
bhāvanāyāḥ prabhāvataḥ eva vyaṃ sarve atra sammilitāḥ
bhavāmaḥ. ahaṃ tādr̥śyā vaijñānikabhāṣayā kiñcit vaktuṃ
śaktaḥ, bhavantaḥ bhavatyāḥ ca tat śrotuṃ avagantuṃ
ca pārayanti. manuṣyabhāvopapannānām asmākaṃ

sarveṣāṃ abhīṣṭacaraṇaṃ nanu tatra abhivarnṇyate? pareṣu dveṣacittaṃ apahartavyaṃ eva, asmābhiḥ sarvaiḥ ekībhūtvā vīryaṃ karaṇīyaṃ eva. avagatajñānasya parirakṣaṇaṃ saṃvardhanaṃ ca, tathaiva anavagatajñānasya āsādanaṃ ca kalpanīyāni vartante. saṃskṛtasya jīvanaṃ asmābhiḥ eva pālanīyaṃ iti atra tātpariyam. vāyaṃ saṃskṛtadvārā saṃskṛteḥ punarutthānaṃ kurmaḥ, viśvakalyāṇaṃ ca sādhayāmaḥ iti śam.

Contents

සිංහල

1. සිංහල භාෂාවේ සමෝච්චාරණ පද
(Heterographs) පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
වාමලී පලිහවඩන
2. අ.පො.ස. (සා.පෙ.) සන්නිවේදනය සහ
මාධ්‍ය අධ්‍යයනය විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර සැකසීම
හා භාෂා භාවිතයේ යෝග්‍යතාව
එම්. ඒ. සේනානි හරිශ්චන්ද්‍ර
3. සිංහල භාෂාවේ වාක්‍ය වින්‍යාසය කෙරෙහි
මාතෘ භාෂාවල බලපෑම
නාවලපිටියේ අනුරාධා සුධම්මිකා භික්ෂුණිය
4. අභ්‍යගිරි විහාරයට අයත් සෙල්ලිපිවලින් විද්‍යමාන භාෂා
ලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
එල්. තිලිනි තරුමි ද සිල්වා
5. ශාන්තිකර්මවල අනුරූපව මාධ්‍යයෙන් කියවෙන
වන සන්නිවේදනය මනෝ විකිත්සක ක්‍රියාවලියක්
ලෙස අනෙකුත් සන්නිවේදන ක්‍රමවලට වඩා
කෙතරම් දුරට සුවිශේෂ ද පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
(රට යකුම ශාන්ති කර්මය ඇසුරින්)
එච්. එම්. ජී. එන්. උදයංගනී ගුණදාස,
ඒ. එම්. එන්. කේ. අබේසිංහ, එන්. සී. ඩී. ප්‍රසන්ද

6. ධීවර භාෂාවේ හා කමත් භාෂාවේ මෑතකාලීන විෂමතා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (මාතර දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරෙනි) එම්. ඒ. එච්. රංගනී, එම්. ඒ. එන්. දමයන්ති, ඩබ්ලිව්. කේ. ඒ. එස්. සුගතපාල
7. සිංහල භාෂාවේ න / ණ / ල / ළ හේදය ඇසුරෙන් සිංහල භාෂාවේ කථනයේ හා ලේඛනයේ දුර්වලතා විමර්ශනය කිරීම පූජ්‍ය. ඒ. අනෝමදස්සි හිමි
8. අර්ථ විපර්යාස ක්‍රම හා හේතු පිළිබඳ වාග් විද්‍යාත්මක විමසුමක් අඹලියද්දේ ධම්මානන්ද හිමි, එල්.ඒ.එස්.ඒ.ජයතිලක
9. ටෙර ටෙරී ගාථාවල සිංහල පරිවර්තනයේ භාෂාව භාව කාව්‍ය වශයෙන් හඳුනා ගැනීමට ඉවහල් වේ ද? : මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ විසින් කළ සිංහල පරිවර්තනය ආශ්‍රයෙන් කරනු ලබන විමර්ශනයක් ජී. ඒ. හසාන් විරංග
10. සිබවළඳ හා සිබවළඳ විනිස කෘතියෙන් හෙළිවන භාෂා ලක්ෂණ පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් සඳමාලි විලේගේ
11. නූතන සිංහල භාෂාවෙහි භාවිත විරාම ලක්ෂණ බිහිවීමෙහිලා අභිලේඛනවලින් නිරූපිත සංකේතයන්ගේ ඇති දායකත්වය එන්.එස්.යූ. නැලිගම, පී.එන්.එම්. සමරතුංග

12. දසවන සියවසේ ලාංකේය සමාජයේ ගති ලක්ෂණ නිරූපණය කරන බදුලු ටැම් ලිපිය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්.
ආර්. එම්. යූ. එස්. ආරියරත්න, ඩබ් . එම් තිලින්දලාල්
13. ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ ජංගම දුරකථන කෙටි පණිවිඩයන්හි භාවිත භාෂාත්මක ස්වරූප පුද්ගල සන්නිවේදනය කෙරෙහි සිදු කරනු ලබන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තෝරා ගනු ලැබූ ප්‍රදේශ කීපයක් ඇසුරෙන්)
නයනා සුරවීර
කලනි ඉරෝෂා ධර්මසිරි
කේ පවිත්‍ර උමයංගනී
14. නූතන සිංහල ළමා කවියෙහි භාවිත භාෂාව පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (එස්. මහින්ද හිමි සහ කුමාරතුංග මුණිදාසගේ කාව්‍ය රචනා ඇසුරෙන්)
ආර්. ජී. එච්. යූ. මැණිකේ
15. නූතන පද්‍ය නිර්මාණවලින් හෙළිවන මාක්ස්වාදී විචාර න්‍යාය ඉස්මතු කිරීමට සමත් භාෂාත්මක උපක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
එන්.වී.පී. දිනේෂිකා
16. මාලදිවයිනෙහි දිවෙහි බස සිංහල භාෂාවේම අංකුරයක් බවට විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්
ඒ.එම්.එන්.බී. අත්තනායක,
ජේ.සී.එස්. ජයලත්
17. ජනකවියෙන් විද්‍යමාන බිත්තැන්න උපභාෂා ව්‍යවහාර ලක්ෂණ පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්
සන්ධ්‍යා කහඳගමගේ

18. මහනුවර යුගයේ, මාතලේ දිසාවේ, හමුදාවේ
ලේකම්වරයෙක් හෙළිවන විශේෂ භාෂා ව්‍යවහාර
වන්දාණී ලංකාමුල්ල,
කුසුමලතා ලංකාමුල්ල
19. කුලය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමෙහිලා විශද
කෙරෙන භාෂාත්මක සුවිශේෂතා : සෙංකොට්ටං
නවකතාව ආශ්‍රිත විමර්ශනයක්
කේ. ඒ. ජේ. පී. කේ. මැදවත්ත
20. මිහින්තලා සෙල්ලිපියෙන් හෙළිවෙන තත්කාලීන
ලේඛන සිංහලයේ වාක්‍ය සංස්ථිතිය
එම්.එම්.ආර්. කිත්සිරි මිහිර බණ්ඩාර
21. නව ජනපදකරණ ප්‍රවණතාවලින් හෙළි වන
භාෂා විශේෂතා (උස්බේම් වැලිආර ජනපදය ඇසුරින්)
ඊ. එස්. ඩබ්ලිවු. ඩී. ඒකනායක,
කුසුමලතා ලංකාමුල්ල
22. සාම්ප්‍රදායික හෙළ වෙදකම හා බැඳී පවතින
සුවිශේෂ භාෂා භාවිතයන් පිළිබඳ විමසුමක්
ඩී.එම්.එස්. හංසනි රුවන්තිකා දිසානායක,
ආර්. ඩබ්. එස්. එස්. විමලරත්න,
ඩබ්. එම්. එන්.ඩී රණසිංහ,
එච්. ඩබ්. එස්. එස්. ධර්මසේන
23. ශ්‍රී ලංකාවේ නූතන සමාජ ක්‍රමය තුළ ආදිවාසී
ප්‍රජාවගේ භාෂා අනන්‍යතාව අහිමි වීම
පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
ඕ.කේ.එන්. දමයන්ති, එන්.එම්.කේ. තක්ෂිලා

24. ආපදා සන්නිවේදනයේ දී භාවිතයට ගතහැකි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රදේශීය ජනවහර එම්. කේ. ජී. අයි. ධර්මසේන, එච්. පී. කේ. එන්. හේවාචසම්, පින්තවල සංඝසුමන හිමි

25. ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය ස්ථාන නාමකරණයේ දී භාවිත සමානාර්ථ පදයන්හි අවකාශීය ව්‍යාප්තිය ඩී. කේ. ඩී. ඒ. රණවිර, කේ. එල්. තිසර සත්සර, පින්තවල සංඝසුමන හිමි

26. ස්ථානීය නාමකරණය පිළිබඳ භූ-වාග්විද්‍යාවේ පර්යේෂණාත්මක උපයෝගීතාව පින්තවල සංඝසුමන හිමි, කුඩාකත්තෝරුවේ විනීත හිමි, පී.එච්. සමරසිංහ

27. දක්ෂිණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාවාස නාමකරණය කෙරෙහි බලපා ඇති සාධක පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් එම්. එල්. එස්. දිසානායක, පී. ඩී. විජේසේකර, පින්තවල සංඝසුමන හිමි

28. විදේශීය පිරිවෙණෙන් සිංහල භාෂා සාහිත්‍යයට සිදු වූ දායකත්වය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් ගලගම කරුණාකර හිමි, එන්. ඩබ්. ඩබ්.වී. හසිත සාරංග, ආර්. ඉසංකා දමයන්ති වික්‍රමසිංහ

PALI

- 29. Kena hetunā “na hi nūna so bhikkhaveti”
vākyam “na ha nūna so bhikkhavetīti”
sandissate?
Āyasmā Vilegoda Sirivimalatthero**
- 30. Anāgatakathāya Maliyadevattherassa
Vatthu: Vīmaṃsanam
Hasantha W. Samarasingha**
- 31. Ādibuddhavacanam:
abhinavāttaparidīpanam
Ācariyo Vijitha Kumāro**
- 32. AKKHARASSA KICCAVĪMAṂSANAM
Ven. Manapitiye Wajirabuddhi**
- 33. Pañcamīsattamīvibhattiyo kenaṭṭhena
ākhyātesu pañcamī sattamī bhavanti:
tadubhayapadasandhāya upaparikkhaṇam
Sāliya Asokapura Nanda bhikkhu**
- 34. Vijjodaya-pariveṇādhīpatinā Siri
Sumaṅgalābhīdhānena Mahātherapādena
Kambojaraṭṭhassa Pesitam Pāli Sandesam:
Vīmaṃsanam
W. S. C. Dilruk**

**35. Vattamāna vissa gāma golīya lokamhi
pāli bhāsāya ṭhānaṃ**

Ven. Shan Pannyasami Sramon

**36. Adinnādāna sikkhāpada Vinicchayakathā
Āyasmā Paññālankāro**

37. Kathinānisamsakathā

Ven. Paññālankāro

38. සංස්කෘත භාෂාවේ අපග්‍රැතිය (Ablaut)

පාලි භාෂාවට පරිණාමය වීම. ඓතිහාසික
ශබ්ද විචාරාත්මක අධ්‍යයනයක්.
කුරුපිට අස්සපිතිස්ස හිමි

39. අවින්තය, අඥය, අවාච්‍ය හා අනිර්වචනීය යන

සංකල්ප පිළිබඳ බෞද්ධ ඥානවිභාගාත්මක
විග්‍රහය අධ්‍යයනයක්
දිල්ශාන් මනෝජී රාජපක්ෂ

40. පුරාණ ඉන්දු ආර්ය භාෂාවල දිස්වන සෘ-කාරය

පාලි භාෂාවට බිඳී එන විවිධාකාරය
පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
පනාමුරේ චන්දිම හිමි, මැදවෙල ධම්මධාරිණි මෙහෙණිය

41. අතීන්ද්‍රිය නිර්වාණය සහ සම්මුති භාෂාව පිළිබඳ

විමර්ශනයක්.
මන්දාරම්නුවර සුගුණධම්ම හිමි

42. ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියට ප්‍රාචීන භාෂා

හඳුන්වා දීමක් සමඟ පාලි භාෂාවේ ඇති වූ
පරිහානිදායක තත්ත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
පී.ආර්.එස්.දමයන්ත

43. භාෂා පරිණාමය නිසා භාෂාවේ විසිතුරු
බවක් ඇතිවන අයුරු. (පාලි භාෂාව ඇසුරින්
විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්)
ගිරාඹේ ධම්මරුව හිමි
44. භාෂාව සහ අර්ථය පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පයෙහි
සුවිශේෂත්වය
පෝද්දිවල ගෝතම හිමි
45. පුරාතන ඉන්දු ආර්ය භාෂාව හා පාලි භාෂාව
අතර ඇති සම්බන්ධතාව පිළිබඳ කුලනාත්මක
අධ්‍යයනයක්
හිඹිලියාකඩ පදුම හිමි
46. පාලි භාෂාවේ අක්ෂරයක විවිධ භාවිතය
පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
මාමඩලේ නන්ද හිමි

SANSKRIT

---

47. ॥ अर्पणकजातकस्यानुपलब्धविचारः ॥ □
वर्टरम् ग्रेगरालियिनगे
48. संस्कृतसाहित्यागतस्य नीति इति पदस्य àyaega:
वेलिपिटिये इन्दानन्द भिक्षुः
49. संस्कृतं ill»ayaं व्यवहार भाषां कथं स्यात् ?
एरुवग्रामे गुणसोम भिक्षुः
50. भारतीयसम्प्रदाये नृपतेस्सभायां कालिदासं विक्रमादित्यसमकालं
मन्यमानः अन्वेषणम्
कलानिधि म बालकैलासनाथशर्मन्

**51 ඉංග්‍රී. lknf E IQ'V/ofuÁoÙk k1 g iE
 kuh f kIk le~fufuV/ o.kM fÙÁÁ0; lkn' lk
 fopljRde/; ; ueAA
 eqfV; u ණlél le fRkRk**

52. න්‍යායසිද්ධාන්තමුක්තාවලාගත ප්‍රත්‍යක්ෂ
 කාණ්ඩයේ පදාර්ථ විභජනය
 පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්.
 මස්පන්නේ හේමරතන හිමි

53. සංස්කෘත භාෂාවේ ක්‍රොකාල පිළිබඳ විමසුමක්
 පී.ආර්.එස්.දමයන්ති

54. “කුවිචචේලී” සංස්කෘත ශිලාලේඛනය සහ
 එහි භාවිත අක්ෂර කලාව පිළිබඳ
 විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්
 එම්. ඒ. පූර්ණිමා පෙරේරා

55. සංස්කෘත නාට්‍යයේ ආරම්භය හා විකාශය
 පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
 බණ්ඩාරාදූවේ සමාධි හිමි. චස්කඩුවේ සද්ධාරාම හිමි,
 අගුණකොළපැලැස්සේ සිද්ධසු හිමි,
 පෝද්දිවල ගෝතම හිමි

56. උපනයන සංස්කාරය හා සම්බන්ධ බ්‍රහ්මසූත්‍රය
 හෙවත් උපවීත සාධනය පිළිබඳ විමසුමක්
 චල්ලකැටියේ නාලක හිමි

57. පශ්චාත් කාලීදාස මහාකාව්‍යවල ලක්ෂණ
 මුල්කාලීන මහාකාව්‍යවලින් වෙනස් වන්නේ
 කෙසේද යන්න පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
 මාවෙල සීලරතන හිමි

TAMIL

---

58. மணிமேகலையில் வெளிப்படும் பௌத்த ஆரிய சத்தியங்கள்: ஓர் மெய்யியல் நோக்கு
Pulenthiran Nesan
59. தற்காலக் கவிதைகளுக்கு அடிப்படை சங்கச் செய்யுட்களே – மீழ்பார்வை ஆய்வறிமுகம்
Mrs.S.R Devakumari
60. சமூக வரலாற்று நோக்கில் வைணவ பக்தி இயக்கம் :
ஒரு விமர்சன மதிப்பீடு
Mr. M.M. Jayaseelan
61. இலங்கையின் அரசியலில் மொழிசார் அரசியல் கலாசாரத்தின் தன்மை ஓர் வரலாற்று அரசியல்ரீதியிலான ஆய்வு.
V.M.Mayuran
62. வேதநாயகம் சாஸ்திரியாரின் பாடல்களில் சைவ, வைணவ மதங்கள் பெருமாள் சரவணகுமார
63. திகாமடுல்ல கடற்கரையோர பிரதேசத்துக்குப் பெ-
ரதுவான அம்சமாக விளங்கிய நாட்டார் பாடல் சம்பிரதாயம்
Ven. Halpitiye Samithasari Thero
64. பௌத்த மெய்யியலும் அதன் பிரதான ஒழுக்கவியல் கருத்துக்களும்
Mufizal Aboobucker

65. நாகசேனரிற்கும் மிலிந்த மன்னனுக்குமிடையிலான
உரையாடலும், தர்க்கவியலும்: மிலிந்தபன்ஹா
இலக்கியத்தினை அடிப்படையாகக் கொண்ட
ஆய்வு
Pulenthiran Nesan
66. இலங்கையின் மும்மொழிக் கொள்கையும் மொழி
உரிமைப் பிரச்சினையும்: விசே ஆய்வு
அரசியலமைப்பு ஏற்பாடுகளும்
நடைமுறைப்பிரச்சினையும்.
Miss.Jashmiya Kanagarathnam
67. ஈழத்து இலக்கிய வரலாற்றைக்
கட்டமைப்பதிலுள்ள பிரச்சினை
மையங்கள் : ஓர் ஆய்வு
ஹரோசனா ஜெயசீலன
68. சித்தர் இலங்கியங்களில் சமூகப்
பண்பாட்டு அம்சங்கள் வலியுறுத்தப்பட்டுள்ளனவா
என்பது பற்றியதோர் விவரண ஆய்வு
N.Tharshinie Rathan
69. னே வநு ஞாஞிந டூவிஃ ஸ்நநால ஞநர சிஃஞ
ஞாஞ ஞாவிநச (டேநிசாச ஸூடேஞசே
வநு ஞாஞிந வ)
ஃஃ. ஃஃ. ஃஃஃஃஃஃஃஃ
70. ஸாஃஃ ஃஃஃஃஃஃ டேஃஃ ஞாஞ ஞாஃஃஃஃஃஃ
ஃஃஃஃஃ ஃஃஃஃஃ ஞாஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃ
ஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃஃ

71. දෙවන භාෂාවක් ලෙස දෙමළ භාෂාව
ස්විකරණයේ දී ඇති වන භාෂාන්තර
භාෂා දෝෂ
එම්.භාග්‍යා දිල්හානි

SINHALA
